

Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt

Posamezni izvod 7 šilingov
mesečna naročnina 25 šilingov
celoletna naročnina 250 šilingov
za Jugoslavijo letno 5000 dinarjev

P. b. b.

LETNIK XLII.

CELOVEC, PETEK 24. APRIL 1987

ŠTEV. 17 (2324)

Razprava o manjšinskem šolstvu na Dunaju:

Strokovna komisija drugič zasedala

V sredo, 22. aprila se je na Dunaju drugič sestala mešana komisija za dvojezično šolstvo na Koroškem. Prvič sta poleg zveznih uradnikov, ministric Hawlicek, članov koroške pedagoške komisije in zastopnikov koroških Slovencev bila navzoča tudi zastopnika rektorske konference avstrijskih univerz dr. Hödl in dr. Gstetner.

Razprava je tekla o značaju komisije in o posameznih različnih pristopih k reformi dvojezičnega šolstva.

Ministrica za pouk dr. Hilde Hawlicek je poudarila, da je pri reševanju manjšinskega šolstva treba izhajati iz vseavstrijskih stališč: gre za vseavstrijske razsežnosti vprašanja, zato je treba najti tudi rešitev v širokem vseavstrijskem merilu. Soglasje pa je vladalo tudi v oceni komisije, ki naj ima značaj strokovne komisije s svetovalnimi nalogami.

V drugem delu razprave so člani komisije iz različnih zornih kotov obravnavali dosedanje predloge. Medtem, ko je uradna koroška stran zagovarjala predvsem svoj pedagoški model s težiščem na asistenčnem učitelju in so dunajski uradniki na osnovi skupnih razredov zagovar-

jali uvedbo (dvojezičnih) asistenčnih učiteljev za določene ure, je slovenska stran vztrajala, da je treba izhajati iz sedanje oblike skupnega razreda in da je morebitne možne spremembe mogoče izvajati le na podlagi rezultatov dolgoročnih šolskih poskusov. Glede asistenčnih učiteljev so zastopniki koroških Slovencev opozorili na dejstvo, da dvojezični učitelji tako rešitev odklanjajo in poudarili, da se nikoli ne bi mogli strinjati z enojezičnim dodatnim učiteljem.

Člani komisije so soglašali, da je nujno potrebno izboljšanje dodatnega izobraževanja dvojezičnih učiteljev. V tej zvezi so Slovenci kritizirali dosedanje oblike seminarjev za dvojezične učitelje, kjer je bila slovenščina potisnjena ob rob.

Razprava je tekla tudi o diferenciranem pouku, o tišem zaposlovanju učencev, o potrebi dvojezične vadbene šole na Pedagoški akademiji v Celovcu in o drugih vprašanjih.

Naslednja seja komisije bo 21. maja t. l., sledilo pa naj bi ji vmesno poročilo.

Vsem manjšinam enake pravice!

Evropski svet pripravlja „Evropsko listino“ o manjšinah

„Vse narodnostne skupine in jezikovne manjšine imajo enake pravice – ohranjanje evropskih jezikov je jamstvo raznolikosti in bogastva njene kulture.“ To sta ključni načeli delegatov raznih evropskih manjšinskih jezikovnih skupin in predstavnikov Evropskega sveta v Straßburgu, ki je po večletnih opazovanjih in razpravah pripravil „Evropsko listino“ o območnih in manjšinskih jezikih. Jeseni pa naj bi to listino sprejel še ministrski odbor, v katerem so predstavniki vlad 21 držav članic Evropskega sveta.

V razpravah Evropskega sveta in evropskega parlamenta o položaju manjšin in jezikov so tekom zadnjih let sodelovali zastopniki manjšinskih in jezikovnih skupin iz vseh 21 držav članic Evropskega sveta. Predstavnikom tega foruma so svoj položaj in svoje težnje tolmačili tudi zastopniki koroških Slovencev o čemer smo svojčas poročali v našem listu. Na podlagi teh širokih informacij in razprav so potem v pristojnih telesih Evropskega sveta pripravili omejeno listino, ki naj bi po mnenju komisije za kulturna in socialna vprašanja, ki je kot del stalne konference lokalnih in regionalnih oblasti Evrope pobudnik te akcije, končno prerasla v evropski sporazum oziroma konvencijo.

Cilj listine je določiti območne in manjšinske možnosti in obveznosti

pri izobraževanju, glede kulturnih dejavnosti, uporabe manjšinskih jezikov v zasebnem in javnem življenju, v sredstvih javnega obveščanja, glede zaščitnih mehanizmov ter odgovornosti krajevnih in območnih skupnosti. Listina naj bi vsebovala le splošna določila, ki bi jih sprejelo in podpisalo vseh 21 držav članic Evropskega sveta. S tem bi se obvezale, da bodo spoštovale načela enakopravnosti manjšinskih in območnih jezikov ter spodbujale njihovo svobodno uporabo ne glede na to, za katere jezike gre. Prilagodljivost listine pa bi bila v tem, da vlade podpisnice same napravijo spisek jezikov in konkretne zaščitne ukrepe.

V zvezi s pripravami listine se pojavlja tudi vprašanje, kaj naj naredijo skupine, ki nimajo svojega območja ali ustanove, kot so na pri-

mer Romi ali pa tiste narodnostne skupine, ki jih osrednje ali regionalne oblasti posameznih držav ne priznavajo. Romi sicer že stoletja živijo v Evropi, vendar so uvrščeni med nomadske skupine, ki jih definicija bodoče listine ne zajema. Ostale skupine pa se bodo po podpisu listine lahko pritožile nacionalnim skupščinam ali terjale pravico v ustanovah Evropskega sveta, kajti takrat bodo že imele pravno-formalno osnovo za priznanje njihovega položaja.

V poročilu, ki je priključeno delovnemu načrtu listine, zavzema vidno mesto stališče profesorice Gordane Kren z ljubljanskega Inštituta za narodnostna vprašanja, ki poudarja, da zблиževanje narodov ne poteka po poti asimilacije ali stapljanja jezikov. Prav tako pa je v pripravljanih dokumentih za sprejemanje listine navedeno tudi stališče italijanskega profesorja dr. Franca Capotortija, strokovnjaka za narodnostna in jezikovna vprašanja v Združenih narodih, ki trdi, da države, ki ne priznavajo obstoja manjšin, vodijo politiko asimilacije.

Zveza koroških partizanov

vabi na

spominsko svečanost
ob obletnici
smrti narodnega heroja
Franca Pasterka-Lenarta

ki bo v nedeljo 26. aprila 1987 ob 11. uri pri spomeniku padlim borcem in žrtvam fašizma na pokopališču v Železni Kapli.

Na sporedu bodo: polaganje vencev, govor in pevski nastop.

Z udeležbo na svečanosti počastimo spomin na vse tiste, ki so se borili in se žrtvovali v boju proti nacifašizmu – za svet miru, svobode in enakopravnega sožitja!

O d b o r

„Demokracija večine“

Pred nedavnim smo v zvezi s šolsko problematiko tako z zvezne ravni (ministrca Hawlicek) kakor tudi iz lokalnega kota (deželni glavar Wagner) dobili pouk o tem, kako je treba razumeti načela demokracije, namreč tiste „demokracije“, ki jo določa oz. interpretira večina. Če ne bi hoteli sprejeti „demokracije“ izdelane rešitve (se pravi diktata, ki bi ga nam vsilili – podobno kot svojčas t. im. sedmojuljsko zakonodajo – na podlagi tristrankarske soglasnosti), potem ne bi bili zrelti za demokracijo. Kajti nasprotovati troedinemu mnenju strank, pomeni postavljati demokracijo na glavo.

Po logiki takšne „demokracije večine“ je manjšina seveda vedno v manjšini. Na izbiro ima samo dve možnosti: ali se ukloni večini in sprejme njene odločitve, ali pa se diktatu upre in s tem postane nezrela za demokracijo, kar spet pomeni, da ji je treba postaviti skrbnika, ki jo bo varno vodil po poteh demokracije.

Vendar tudi ta „demokracija večine“ ni tako popolna, kakor to skušajo

prikazovati njeni zagovorniki. Utemeljujejo jo s trditvijo, da strankarska troedinost menda zastopa 94% vseh volilcev. V resnici pa se članstvo strank nikdar ni izreklo za ločevalni šolski model, temveč je tozadevni KHD-jevski referendum podprlo komaj 9% volilcev. Takrat ga je celo Wagner sam ocenil, da spada v koš za odpadke. Če so se pobudnikom in zagovornikom politike ločevanja pozneje pridružile tudi volilne strukture obeh velikih strank, je to njihova stvar in demokracija pravica – toda to svojo odločitev zdaj kot višek demokracije vsiljevati svojemu članstvu in vsem drugim, je vsekakor daleč od resnične demokracije.

Kaj o takšni „demokraciji“ mislijo široka javnost in predvsem mladi ljudje, je med drugim zelo nazorno pokazal tudi nedavni kongres Koroške socialistične mladine. Torej strankarski poglavarji pri morebitnem volilnem porazu ali kakšnem drugem neuspehu svoje politike ne bi smeli iskati krivde le pri drugih...

PREBERITE

na straneh

- 2 Avstrija in Evropska gospodarska skupnost
- 3 10-letnica tamburaškega ansambla v Ločah
- 4 Zadruga v Podravljah razširila ponudbo
- 5 Odličje Svobode letos prejela Slavica Kropiunik in Niko Kriegl
- 6 Dvojezičnost v Prekmurju
- 8 SAK poražen v Šentvidu

Od ustanovitve KPS do rojstva OF

Z najrazličnejšimi prireditvami in akcijami so prejšnji teden v Sloveniji proslavili 50-letnico ustanovnega kongresa KPS, katerega pomen je član predsedstva SFRJ Stane Dolanc kot slavnostni govornik na osrednji proslavi v Trbovljah med drugim orisal z naslednjimi besedami: „Vsak narod in vsako gibanje ima v svoji zgodovini nekaj temeljnih kamnov, trdnih opornikov, na katerih je gradilo prihodnost. Eden takšnih, povsem naših, ki je usodno vplival tako na razvoj slovenskega naroda kot na revolucionarno podobo avantgarde našega delavskega razreda, je bil nedvomno ustanovni kongres KPS na Čebinah pred petdesetimi leti.“

Če danes razmišljamo o pomenu tega dogodka, se moramo spomniti, da je bil takratni čas za komuniste v Sloveniji in Jugoslaviji obdobje globoke ilegale. Oblasti so zatirale in preganjale vse napredne ljudi. V tedanjih pogojih je zrasla potreba in zahteva, da komunisti prilagodijo metode in oblike delovanja času in razmeram doma in v svetu, da jasno določijo svoje cilje in da se predvsem še tesneje povežejo z ljudskimi množicami. Prav v tem smislu pomeni ustanovni kongres na Čebinah zgodovinski preobrat v razvoju slovenskega naroda, kajti s svojim Manifestom je jasno zarisal smernice, po katerih so se potem odvijali dogodki poznejših let in desetletij.

Kongres na Čebinah je poleg vseh drugih, za slovenski narod in njegov delavski razred nedvomno pomembnih odločitev, predstavljal predvsem tudi zgodovinsko

mobilizacijo za poznejši narodnoosvobodilni boj. V Manifestu namreč med drugim piše, da se nad slovenski narod „grozeče kopičijo oblaki, ki jim ni primera v njegovi zgodovini“. Res se je nemški fašizem takrat že pripravil na svoj osvajalni pohod, na katerem je kot prva žrtev padla Avstrija, sledile so druge države in le tri leta pozneje tudi Jugoslavija.

Toda za razliko od drugih evropskih držav napad nacistične Nemčije delavskega razreda v Jugoslaviji ni preselel. Še posebej ne v Sloveniji, kjer je bila komaj tri tedne pozneje že ustanovljena osvobodilna fronta, in pod njenim vodstvom je slovenski narod v letih 1941-1945 zmagovito izbojeval svoj zgodovinski narodnoosvobodilni boj.

Prav na povezavo med ustanovnim kongresom KPS na Čebinah ter ustanovitvijo OF je opozoril tudi Stane Dolanc, ko je na sobotni proslavi v Trbovljah podudaril: „Rojstvo Osvobodilne fronte je pomenilo uresničitev ideje o enotnosti slovenskega naroda, njegovega delavskega razreda, kmetov in naprednih intelektualcev; jedro tega gibanja pa je bil naš delavski razred s svojo partijo na čelu. Prav zato je bila narodnoosvobodilna borba slovenskega naroda mogoča, vsesplošna in zmagovita. In prav zato, kot je pogosto poudarjal Edvard Kardelj, dokončna zmaga Osvobodilne fronte ni mogla pomeniti obnavljanja politične strukture stare slovenske družbe, temveč uvedbo nove, ki ji bo dal pečat slovenski delovni človek.“

BISTRA GLAVA

SE UČI SLOVENSKO

Prijavite otroke k dvojezičnemu pouku

- ob vpisovanju šolarjev meseca maja
- v prvih desetih dneh šolskega leta

Avstrija in Evropska gospodarska skupnost

Domišljavost in aroganca avstrijskega „velikega brata“ na severu, Zvezne republike Nemčije, postaja čedalje neznosnejša. V zadnjih mesecih in tednih smo bili priče izjavam bavarskega ministrskega predsednika F. J. Strauša, ki je – kot gost v Avstriji – nekaznovano označil kot „norci“ avstrijske državljane, ki so se drznili kritizirati njegovo politiko; isti ministriški predsednik predpisuje za avstrijske (in druge inozemske) delavce na Bavarskem obvezno preiskavo za AIDS; isti predsednik sploh ne odgovarja na pisma avstrijskih politikov, npr. dunajskega župana Helmuta Zilka, ki je izrazil zaskrbljenost dunajskega prebivalstva v zvezi s atomsko napravo, ki jo gradijo v bavarskem Wackersdorfu; novinarki avstrijske radiotelevizije so bavarske oblasti prepovedale potovanje v Nemčijo; trem politikom svoje lastne stranke CSU je Strauß prepovedal udeležbo pri diskusiji v Salzburgu o že omenjeni atomski napravi...

Do sem bi lahko še dejali, da so to pač muhe starajočega se politika bavarskega kova. Toda v zadnjem tednu so tudi v Bonnu, torej v prestolnici Zahodne Nemčije, pozabili vse oblike politične omike v odnosih z menda „prijateljsko“ državo: Ko se je v Avstriji začela diskusija o uvedbi cestnine za uporabo avtocest, je nemški minister za promet – seveda v dogovoru s svojo vlado – uradno svaril Avstrijo pred posledicami uvedbe take cestnine (kakor že dolgo velja npr. v Italiji, Švici, Franciji in tudi Jugoslaviji). Nastopil je čisto v stilu, kakor da bi Bonn odločil, kaj Avstrija sme samostojno ukrepati in česar ne sme. Uradni krogi v Bonnu so celo zagrozili s „protiukrepi“ s strani ZRN, če bi se Avstrija res drznila uvesti cestnino. Človek se pri tem nehoti spomni tona, ki se ga je posluževal Hitler, ko je pred 49 leti v Berchtesgadnu Schuschniggu predpisal nadaljni potek avstrijske notranje politike.

Vedejo se kot fevdalni gospodar s svojim vazalom. Vendar vzrokov za take reakcije ne smemo iskati samo v psihopatski nemški megalomaniji, ki si očitno domišlja, da je spet tako daleč, da vlada v Evropi. V ozadju je treba videti tudi ravno v zadnjem času čedalje hujski pritisk na Avstrijo, naj se popolnoma priključi (in s tem prodaja) Evropski gosp. skupnosti (EGS).

Socialistična mladina proti fašizmu in desnemu ekstremizmu

„Fašizem je največji sovražnik delavskega gibanja“, opozarja Socialistična mladina Koroške v eni izmed resolucij, ki jih je – večinoma soglasno ali vsaj z veliko večino – sprejela na svojem nedavnem kongresu, o katerem smo poročali že v zadnji številki, kjer smo omenili tudi njeno resolucijo, s katero je zavrnila ločitveni model koroške pedagoške komisije ter se izrekla za dosledno dvojezičnost.

V resoluciji o fašizmu in desnem ekstremizmu terja Socialistična mladina široko kampanjo pojasnjevanja in izobraževanja o fašizmu in njegovih različnih oblikah, prepoved neofašističnih in desnoekstremističnih organizacij, kot sta NDP in ANR; izjavlja se proti sočasnemu članstvu v SPÖ in KHD; zavrača napade nemško-nacionalnih sil na dvojezično ljudsko šolo in zahteva izboljšanje dvojezičnega šolstva namesto ločevanja v smislu t.im. „pedagoškega modela“; obsoja antisemitizem in sovraštvo do tujcev.

V številnih drugih resolucijah je Socialistična mladina izpovedala svoja stališča in svoje zahteve k raznim družbenopolitičnim vprašanjem; v resoluciji o zunanjih politikih pa se je odločno opredelila za „osvobodilni proces človeštva“ in izrekla podporo narodom v boju za samoodločbo, pravičnost in mir.

Očitno je Bonn mnenja, da je zdaj čas zrel za tak pritisk. Avstriji vlada koalicija managerjev z rdečo in črno partijsko knjižico; gospodarska kriza je zdaj z vsilo zadela tudi našo državo; skupni rdečo-črni poskus dokončnega razbitja državljenih podjetij VOEST; diskusija celo o privatizaciji bančništva; tekoča razprodaja državne imovine itd. Nemškemu kapitalu, gospodujočemu v EGS, se cedijo sline po avstrijski industriji, vendar mu je pri tem poželjen še na poti status avstrijske nevtralnosti, ki ne dopušča popolne vključitve Avstrije v EGS, ker bi se s tem republika odpovedala tudi svoji politični suverenosti.

Kljub temu se nemškim mogotcem zdi čas ugoden. Kriza spravlja avstrijsko prebivalstvo v negotovost in je zato sprejemljivo za vabe nemškega kapitala, ki diktira politiko EGS; peta kolona v Avstriji pa že pripravljata za take nakane. Največji avstrijski bulvarski tednik obljublja svojim bralcem življenje v rajju, če bi se Avstrija končno podvrgla EGS-ovskemu diktatu. Nekoliko bolj previdno, vendar z isto zaključno mislijo, je tako verzijo ponujal tudi drugi največji dnevnik v Avstriji, češ, premisliti je treba določilo o stalni nevtralnosti, saj ga je Avstrija leta 1955 samostojno sprejela in sklenila in ga potemtakem tudi lahko samostojno revidira (in tako le omogoči vstop v EGS); in kaj vse Avstrija zamudi, če se ne bi pravočasno – to se pravi čim prej, če ne takoj – odločila za vstop v EGS, ki bo menda v devetdesetih letih za ZDA in Japonsko tretje največje zaključeno gospodarsko tržišče na svetu.

Seveda so tukaj napoti še nekateri trmoglavci strokovnjaki mednarodnega prava, sicer konservativni v svojih nazorih, vendar strokovnjaki, ki imajo svoje pomisleke glede takih političnih avantur, ker pač stojijo na

tleh veljavnega prava in s tem suverenosti Avstrije, ki ne sme biti omajana. Toda: kaj že zmore sedemmilijonski narod proti večstomilijonskemu gospodarskemu tržišču, je cinično vprašal Kurier, bulvarsko glasilo industrije.

Sedanja koalicijska vlada še niha med tako imenovanim „polnim pristopom“ k EGS in tako imenovano „gospodarsko asociacijo“ z ohranitvijo državne in politične suverenosti Avstrije. Zahodnoevropskemu kapitalu pod vodstvom nemškega kapitala pa je taka varianta seveda premallo: Vse ali nič, se glasi deviza. Zato se stopnjuje pritisk ne samo na avstrijsko gospodarstvo, temveč tudi na avstrijsko politiko, češ, vam bomo že pokazali, kako lahko ravnamo z vami, če ne parirate in se ne podredite našemu hotenju.

V tej luči je treba videti spore zadnjih mesecev med „prijateljskima“ državama Avstrijo in ZRN, v katerih se hoče slednja vedno bolj uveljavljati kot večji in močnejši brat, ki poučuje šibkejšega sorodnika, kam naj se obrača. Tako pa je treba videti tudi napore pete kolone v Avstriji, ki je zastopana v obeh vladnih strankah, v gospodarstvu in v tisku, za razbitje državljenih podjetij in s tem za dokončno uničenje gospodarske in (vzporedno) politične samostojnosti Avstrije.

To pa niso več samo muhe nekega menda karizmatičnega politika na Bavarskem, kakor to tudi ni več le akademska razprava dveh nasprotujočih si ekonomskih šol, ali varujejo državljana podjetja socialna varnost, ali motivira privatizacija večjo podjetniško (in s tem delovno) vne- mo, temveč je to življenjsko vprašanje gospodarske in politične suverenosti Avstrije, o kateri naš nemški sosed očitno misli, da je spet naprodaj.

fra-ter

„Ne damo se zapreti v geto“

„V Avstriji bi se morali zavedati, da demokracije ne bo vse dotlej, dokler ne bo na Koroškem in v vsej republiki urejeno manjšinsko vprašanje,“ je dejal predsednik ZSO Feliks Wieser na koroškem večeru, ki ga je pred nedavnim priredil Klub koroških Slovencev v Ljubljani. Opozoril je, da smo Slovenci na Koroškem v zadnjih letih dosegli določen napredek na gospodarskem področju, s čimer dobiva tudi slovenščina funkcionalno vlogo. „Tega pa se zavedajo tudi nemški nacionalistični krogi, ki hočejo s sedanjo spremembo šolske ureditve naš jezik potisniti v kot. Zato je naloga vseh Slovencev na Koroškem, da se ne damo zapreti v geto.“

Na nevarnost geta je opozoril tudi predsednik NSKS Matevž Grilc, ki je omenil, da nas skrbi sedanje dogajanje na šolskem področju, ko so že skoraj vsi proti dvojezičnemu šolstvu. „Ločevanje v šoli pa vodi v geto,“ je naglasil in dodal, da integracijo pri nas narobe razumejo kot asimilacijo. V tej zvezi je spomnil na nedavni obisk kanclerja Vranitzkega v Jugoslaviji ter kritično ugotovil, da jugoslovanski protest proti naklepom nemških nacionalistov ni bil dovolj odločen.

Odborniki kluba dunajskih študentov

Odborniki Kluba slovenskih študentov in študentk na Dunaju so imeli v velikonočnem tednu le malo oddiha. Novi odbor je bil na predstavitvenih obiskih pri ZSO in NSKS v Celovcu ter pri prijateljskih organizacijah v Ljubljani. Na srečanjih je tekel pogovor o trenutnem narodopolitičnem položaju na Koroškem. Ob tej priložnosti so odborniki kluba obvestili o načrtovanih akcijah in nadaljnjem delu dunajskega kluba ter se obenem informirali o načrtih osrednjih slovenskih organizacij.

Na dvodnevni klavzuri na Rebrci so dunajski klubaši razpravljali o težiščih klubskega dela v letnem semestru. Tako bo na sporedu spet vrsta kulturnih prireditev v klubu, pred letošnjimi visokoškolskimi volitvami bodo organizirali diskusijo s predstavniki različnih študentskih frakcij in ob prvi priložnosti naj bi na javni seji v klubu poročali o svojem delu in dognanjih tudi člani zvezne pedagoške komisije.

Prva prireditev v letnem semestru bo komemoracija v spomin selskim žrtvam, ki so jih nacistični krvniki

obglavili v Sivi hiši na Dunaju (prireditev bo na obletnico tega zločina – v sredo 29. 4. ob 11. uri v spominskem prostoru deželnega sodišča I). Za binkošti nameravajo slovenski študentje skupno z drugimi mladinskimi organizacijami ob sodelovanju ZSO, NSKS, SPZ in krajevnih prosvetnih društev izvesti kolesarsko akcijo po dvojezičnih občinah južne Koroške ter na ta način ponovno opozoriti na nerešeno vprašanje (dvojezičnih) krajevnih napisov. (več na 4. strani)

... in na obisku v Sloveniji

Prejšnji teden je delegacija dunajskega Kluba slovenskih študentov in študentk obiskala Slovenijo. Na republiški konferenci SZDL Slovenije je predstavnik študentov sprejel predsednik komisije za manjšinska in izseljenska vprašanja Željko Jeglič, ki so mu študentje predstavili novo vodstvo ter ga seznanili s svojimi načrti za bodoče delo. Med drugim je delegacija KSSŠD obiskala tudi mladinsko organizacijo na ljubljanski univerzi.

„Niste predvideni v statutu!“

Bolzano, 16. aprila. – V Bolzanu so meščani začeli zbirati podpise proti pokrajinski upravi, od katere zahtevajo, naj prizna, da Stanislav Zgaga, 43 let, rojen v Bolzanu, italijanski državljani slovenskega rodu, obstaja. Doslej so jih zbrali 300, Stanislav Zgaga pa je končal že 30. dan gladovne stavke.

Osrednji italijanski časopisi pišejo o njem in se zgražajo sprčo neživljenjskosti in neobčutljivosti za nemška narodna vprašanja sicer tako tenkočutnega človeka, kot je Silvius Magnago, vodja stranke nemške skupnosti in predsednik bolzanske pokrajinske uprave.

Začelo se je ob popisu prebivalstva leta 1981, ko je Zgaga v rubriko „materin jezik“ vpisal „slovenski“. Rojen je v Bolzanu, vendar so v družini vedno govorili slovensko. Starši so v tridesetih letih prišli iz Hudajužne v Bolzano iskat delo.

Toda v Zgornjem Poadižu oz. Južnem Tirolskem je z zakonom o avtonomiji predvideno, da se prebivalci lahko izrečejo samo za enega od treh jezikov tamkajšnjih narodnosti: italijanskega, nemškega ali ladinskega. Na tej podlagi potem delijo socialno pomoč, štipendije, državna stanovanja in tudi službe.

Najprej so Zgago odpustili z dela (bil je učitelj likovnega pouka v Meranu in Bolzanu), potem je izgubil pravico do državnega stanovanja. Vsakič z obrazložitvijo: „V statutu o avtonomiji niste predvideni“. Volilna komisija ga dvakrat ni pustila na občnske volitve.

Štirikrat se je pritožil na državni svet in junija 1984 dobil odgovor: „Stanislav Zgaga ni predviden v statutu pokrajine, vendar za državo obstaja. Ker govori več jezikov, mora uživati enako zaščito kot sleherni italijanski državljani.“ Pokrajinska uprava je bila ves čas gluha za to odločitev, najbrž je čakala, da se bo Zgaga naveličal in bo ob popisu prebivalstva leta 1991 navedel enega od treh „dovoljenih“ jezikov.

Toda zmotila se je, pišejo italijanski časopisi, Zgaga kljub zasoljeni ceni ne odstopa od svojega dostojanstva. Vsak dan stoji pred poslopjem pokrajinske uprave in čaka, da ga bo Magnago sprejel vsaj na pogovor. Toda vodja nemške manjšine se zanj ne zmeni.

Jure Pengov
(Delo, Ljubljana)

TRŽAŠKO PISMO

Predvolini šport v Trstu:

Streljanje na slovensko zaščito

Po novoletni „aferi voščil“ se je politično življenje na Tržaškem razvijalo dalje po smernicah, ki jih je že jeseni nakazala izvolitev novega župana iz vrst protislovenske Liste za Trst. Afera voščil, škofove in županove, na žalost zahteva dopolnitev, kajti januarja se je škof opravičil italijanski javnosti, da z rabo slovenščine ni mislil nič političnega (župan se seveda ni opravičil za svoj nacionalistični izpad).

Z izvolitvijo tržaškega župana se je začelo vedno jasneje izražati zavezništvo med Listo za Trst in socialistično stranko, in to ne le v upravno-tehničnih vprašanjih, ampak tudi v idejno-načelnih, kot je lahko odnos do Slovencev.

Na seji tržaškega občinskega sveta dne 21. februarja je na primer listarski prvak Ceccovini izjavil, da „govoriti danes o nasilni asimilaciji je, preprosto povedano, smešno. Asimilira se samo Slovenec, ki se hoče asimilirati in to je njegova pravica“. Temu je socialistični podžupan in lokalni voditelj socialistov dodal: „Asimilacijski procesi v demokratični Italiji niso mogoči.“ In iz resolucije PSI o Slovincih je bila seveda „asimilacija“ črtana.

Zavezništvo in uglašenost med socialisti in Listo za Trst postajata še občutnejša, čim bolj se v Italiji bližajo volitve. V pripravah na državni kongres PSI (socialistov), ki je bil prvi teden aprila, je novo deželno vodstvo stranke, kjer sta med 41 člani tudi dva Slovence, sprejelo resolucijo o slovenskem vprašanju. Ta resolucija, ki obvezuje socialistične predstavnike, da pospešijo zakonsko zaščito Slovencev, poudarja, da se nam mora zagotoviti organski družbeni, kulturni in gospodarski razvoj, ampak z bistvenim dodatkom: „brez privilegijev in prenapenjanja“. Tako resolucija je bila tudi sprejeta na državnem kongresu.

Volitve so pač pred vrati. Težišče vsega političnega življenja v Italiji, ne le na državni ravni, ampak tudi na ravni dežel in občin, je v znamenju vladne krize, ki se neizogibno izteka v pete povojne predčasne volitve. Uradni razlog za krizo je vrsta referendumov, ki so jih socialisti zagovarjali, ostale sredinske sile pa ne. Dejansko gre seveda za veliko več – za premike znotraj struktur oblasti, ki bodo sredi junija dobili volilno potrditev ali zavrnitev.

Za Slovence razplet vladne krize ni spodbuden. Razpust parlamenta in nove volitve pomenita, da se mora postopek za izglasovanje zaščitnega zakona začeti znova in tokrat bo to šestič, odkrat so bili prvi zakoni predloženi leta 1970. Postopek je prekinjen v trenutku, ko politično ozračje Slovincem ni bilo zelo ugodno, a se je čutilo odločno voljo, da se ga izpelje do konca.

Po vrsti avdijic vseh komponent, razprav, odlašanj, mednarodnih obiskov itd. je socialistični senator Garibaldi izdelal novo sintezo vseh obstoječih zakonskih osnutkov, ki naj bi bila glavno izhodišče dokončne razprave v obeh vejah parlamenta. Ko je bilo jasno, da so volitve pred vrati, se je to besedilo nenadoma znašlo v tisku in seveda sprožilo val polemik. Prvi so nastopili krščanski demokrati, kar daje slutiti, da so bili najbolj zainteresirani, da stvar pride v javnost. Obtožili so socialiste, da so odgovorni – preko Garibaldija – za sintezo, ki obeta Slovincem preveč. Deželni predstavnik PSI se je prejšnji teden distanciral od sinteze, češ, da je le gradivo za razpravo (kar tudi je) in da se deželno vodstvo PSI ne spozna v njej; da se je ne sme vzeti kot socialistični predlog. Za tema dvema izjavama se je zgrnil pravi plaz napadov na sintezo, od skrajne desnice do celotne sredine tržaškega političnega obzorja, ki zajema skoraj tri četrtine glasov v občini.

Tako smo Slovenci lahko slišali razsodbo, še predno je osnutek prišel v razpravo. Uspešno streljanje v slovensko zaščito pač daje točke kandidatom za izvolitev.

In kaj pravijo k temu Slovenci? Poleg razočaranja nad novim odnosom PSI je pomembna ocena Garibaldijeve sinteze, ki jo je 9. aprila predsednik SKGZ priobčil v Primorskem dnevniku. Globalna ocena besedila ni pozitivna. Preveč je v njem nedorečenega, nejasnega ali celo odsotnega, da bi jamčilo tisto zaščito, ki jo Slovenci smatramo za potrebno. Nejasna je določitev območja, kjer naj bi veljala zaščita, veliko je nejasnosti v opisu novosti na šolskem področju in glede rabe slovenščine v javnih uradih, premallo ali nič ni o gospodarskih vidikih zaščite.

Skratka, marsikateri Slovenec gleda na bližajoče se volitve z nerešenim vprašanjem: Zaščita se nam je izmuznila, ali pa smo se ji taki kot je srečno izognili?

Pavel Stranj

Deset let plodnega dela tamburašev v Ločah

Ženeva, Frankfurt, Trst, Dubrovnik, Maribor, Beljak in Salzburg so le nekatera izmed številnih mest, kjer je Tamburaški ansambel SPD „Jepa-Baško jezero“ gostoval v desetih letih svojega obstoja. To pa je tudi že najbolj zgovoren dokaz velike aktivnosti tamburašev iz Loč, ki so se ustanovili pred desetimi leti na pobudo Hanzija Gabriela, pod njegovim mentorstvom pa je vodstvo mladega ansambla prevzela Erika Wrolich. Da je ansambel dosegel tako visoko raven, je brez dvoma njena zasluga – in seveda vseh članov ansambla, ki na številnih vajah, letnih seminarjih – in končno številnih nastopih urijo svoje znanje na instrumentih in mnogim ljubiteljem glasbe prirejajo koncerte.

Jubilejni koncert, ki je bil minuli (velikonočni) ponedeljek v Kulturnem domu v Ločah, je bil skrbno pripravljen predvsem, kar zadeva repertoar. Komadi, ki so jih izvajali, so bili čudovit splet slovenske glasbe, prirejane za tamburaški zbor. Raz-

veseljivo je, da v ansamblu kot skladatelj (poleg igranja) deluje mladi Aleksander Černut, ki razen tega tudi prireja skladbe za tamburaški orkester.

Priljubljenost mladih tamburašev iz Loč pa se ni izkazala le z obiskom številnih ljubiteljev, ki so do kraja napolnili dvorano, ampak so jubilejnemu ansamblu prišli čestitat tudi pevski zbor „Dorfgemeinschaft“ iz Loč, „Gemischter Chor Ledenitzen“ in seveda tudi pevci domačega društva. S tem je bil koncertni spored zelo pester, kar se je odražalo pri zelo pozorni in navdušeni publikii. Jubilej pa je bil nenazadnje tudi lepa priložnost prikaza dobrega sožitja pripadnikov obeh narodov – sosedov v občini.

Predsednik SPD „Jepa-Baško jezero“ Franc Černut je med številnim občinstvom lahko pozdravil tudi župana občine Bekštanj inž. Hatzeja in skoraj vse občinske odbornike, dobrodošlico je izrekel tudi tajniku Slovenske prosvetne zveze dr. Malleju in predsedniku Krščanske kulturne zveze dr. Zerzerju. V svojem kratkem pozdravu je Tamburaškemu ansamblu čestital k jubileju in ob tem naglasil pomembnost kulturnega dela, ki ga opravlja v občini in preko nje ter doprinaša h kulturnemu razvoju naše dežele. Župan je ob tej priložnosti ansamblu izročil „kuverto“ – finančno priznanje, ki mu ga je dodelila bekštanjaska občina.

Spored je potekal v brezhibnem zaporedju, brez mučnih odmorov. Irena Černut je v kratkih in čistih stavkih v obeh deželnih jezikih napovedovala posamezne točke sporeda, hkrati pa predstavila zgodovino delovanja tamburašev. Kljub velikemu številu sodelujočih spored ni bil predolg, zato je po koncertu ostalo še mnogo časa za prosto zabavo in ples ob zvokih Planinskega seksteta.

Ob tej priložnosti moramo zapisati, da je ob tem jubileju Slovensko prosvetno društvo „Jepa-Baško jezero“ izdalo posebno brošuro, v kateri sta prikazana zgodovina in delo – uspehi Tamburaškega ansambla v Ločah. V brošuri so prispevki predsednika društva Francija Černuta, vodje Erike Wrolich, zastopnikov obeh osrednjih kulturnih organizacij dr. Janka Zerzerja in dr. Janka Malleja, organizatorja ansambla Joška Wrolicha, ki je zbral vse podatke in predstavil tudi sedanje in nekdanje člane ansambla. Je najbolj zgovoren dokument o nastanku in delu tamburašev, ki so preko domačih Loč znani na Koroškem, v Sloveniji, Italiji, Švici in zveznih deželah Avstrije.

Predsednik Černut vidi pomembnost Tamburaškega ansambla v sledečih stavkih: „Deset let tamburaš-

kega zbora je deset let bogate kulturne bere, je deset let krepko poživljene narodne dejavnosti; je koreniti izraz neomajne življenjske volje ter skrivnostnega, v soncu se lesketajočega bisera – Baškega jezera. Pogled nazaj pa izpričuje tudi drugo plat in govori o truda polnem delavniku, začeni pri prvem, neodločnem akordu, preko preprosto zaigrane ali zanosno izpovedane viže: slovenski smo fantje pri Dravci doma...“

Erika Wrolich v svojem prispevku izraža zahvalo vsem, ki so doprinesli k temu, da je ansambel danes uveljavljen kulturni činitelj. Njena zahvala gre najprej članom ansambla, staršem in družinam, obema kulturnima organizacijama SPZ in KKZ, Klubu koroških Slovencev v Ljubljani, zlasti Zdenki Bukovčevi in Stanetu Uršiču.

Predsednik KKZ dr. Janko Zerzer pa je med drugim zapisal: „Da sodi SPD „Jepa-Baško jezero“ med naša najbolj delavna društva, gre v veliki meri zahvala tamburaškemu ansamblu. Če pregledujemo statistike kulturnih prireditev zadnjih let, vedno spet srečamo nastope loške skupine, tako v domačem kraju kakor tudi pri sosednjih društvih. Skoraj ne bi verjeli, da pred desetimi leti tega ansambla še sploh ni bilo...“

... Erika Wrolich je kot temperamentna voditeljica ob organizacijski pomoči svojega moža Joška in s strokovnimi nasveti ter praktično podporo glasbenika Hanzija Gabriela formirala instrumentalno skupino, ki s svojim kvalitetnim igranjem razveseljuje domače in tuje poslušalce, družijo mladino z območja Baškega jezera ob resnem in zavzetem kulturnem delu in tako vrši v kraju, ki se mora poleg drugih težav še boriti s posledicami turizma, važno kulturno poslanstvo...“

Tajnik SPZ dr. Janko Malle pa ob jubileju loških tamburašev ugotavlja: „So pojavi, ki vzklijejo, zažarijo in spet ugasnejo. Pri nas na našem jezikovnem področju je žal tako. Tamburaši iz Loč pa še vedno žarijo. Takrat mladi fantiči in deklički so sedaj že odrasli – nekateri so postali starši, ljubezen do tamburic, do naše slovenske melodije in pesmi pa tudi priznanih melodij drugih narodov pa jim je ostala. Koliko vaj, koliko nastopov se je zvrstilo v teh desetih letih!“

... Vsako leto ob Baškem jezeru številni gostje po prelepih melodijah in pesmih spoznajo, da tu živi naš življenjski, da je tu še slišati slovensko besedo. Ponesli so jo širom Avstrije in tudi zunaj nje, ponesli so jo med naše prijatelje in jih tako še bolj utrdili v njihovem prijateljskem odnosu do nas. To je njihova še posebna zasluga...“

Tamburaški ansambel SPD „Jepa-Baško jezero“ je ob svojem jubileju presenetil s kvalitetno interpretacijo znanih in novih komadov; s pesmijo je prišel čestitat pevski zbor „Dorfgemeinschaft Latschach“; mladim tamburašem je za jubilej zapel tudi društveni pevski zbor; številno občinstvo je z velikim zanimanjem sledilo sporedu slavnostnega koncerta.

Od zgoraj navzdol: Predsednik Franc Černut je pozdravil številno občinstvo in častne goste; vodja Tamburaškega ansambla Erika Wrolich je ob jubileju prejela številne čestitke in darila; župan inž. Hatze je naglasil pomembnost kulturnega dela loških tamburašev.

Obširen spomladanski program Kulturnega društva pri Joklnu

Čeprav Kulturno društvo Pri Joklnu v zimskem času ni mirovalo, saj so se v gostišču v Pavličevi ulici odvijale razne prireditve kot so likovne razstave, predavanja in druge kulturne akcije, je program za spomladanske mesece – času primerno – še bolj pester.

Kot smo že zapisali, je bila preteklo sredo otvoritev likovnih del Karla Vouka, nocoj pa bodo v Kulturni taberni predvajali dokumentarni film o gradiščanskih Hrvatih.

Osrednji kulturni dogodek pa bo brez dvoma naslednji petek, 1. maja, ko bo na Koroškem gostoval znani ansambel „Schmetterlinge“, ki bo v Kulturnem domu „Danica“ v Šentprimožu (ob 19. uri) nastopil z glasbeno igrano „Proletarski pasijon“ (Proletenpassion). Prvomajski spo-

red se bo v Šentprimožu pričel že ob 15.30 uri. Tedaj bo nastop lutkovnega gledališča z Igro za oblake, potem bodo prikazali TV-film „Ohne Maulkorb“ (Brez nagobčnika), kateremu bo sledila diskusija. Ob 18. uri bodo prizori za 1. maj, potem pa bo, kot že zapisano, nastop „Metuljčkov“. Večerni spored bosta z igranjem za prosto zabavo zaključila ansambel ZMEDA in Instrumentalna skupina iz Škofič.

Ves prvomajski spored bo potekal pod naslovom „Delo za vse – dvojezičnost za vsakogar“. Organizatorji sporeda v Šentprimožu so Kulturno društvo Pri Joklnu, Slovenska prosvetna zveza, Slovensko prosvetno društvo Danica, Zveza slovenske mladine, Kladivo, Koroška solidarnost z Nikaragvo in Komite za

obrambo dvojezičnega šolstva. Ob tej priložnosti opozarjamo, da so za pri-

Ansambel „Schmetterlinge“ bo gotovo privabil številne obiskovalce

reditve v Šentprimožu vstopnice že v predprodaji in sicer v Kulturni taberni Pri Joklnu.

V sredo, 6. maja, bo (Pri Joklnu) Sonja Kehler brala in pela besedila in pesmi Rose Luxemburg. Tudi za to prireditev je vstopnice možno kupiti v predprodaji. Teden navrh (13. 5.) bo

na sporedu „Mestna čitanka“ – humoristični in kritični posnetki iz sedanosti. V petek, 22. maja, bo odprtje razstave okrasov Erwina Possarniga, zadnji nastop v maju pa bo veljal literaturi, ko bo (27. 5.) pod naslovom „Vodni mozaiki“ iz svojih del brala Maja Haderlap.

Junjski spored bodo Pri Joklnu začeli z glasbo – „Folk glasba od večeraj, danes in jutri – CIDRE“. Prireditve bo 3. junija. Petkovo prireditev (12. 6.) z naslovom „Zadnja arabska noč“ – filozofija kot pripoved bo oblikoval Gerd B. Achenbach. Spomladanski spored pa bodo zaključili v nedeljo 14. junija ob 16. uri. Tedaj bo nastopila lutkovna skupina iz Bežigrada z igro „Račka“, ki je v prvi vrsti namenjena predšolski in šolski mladini. Pričetek ostalih prireditev je, kot običajno, ob 20.30 uri. Ob tako obširnem sporedu je razumljivo, da lahko pride tudi do sprememb, kar pa bo prireditelj javnosti pravočasno sporočil.

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Petek 24. 4. 19.00	avla slovenske gimnazije	NENAVALDEN DOGODEK (Carlo Goldoni) Režija: Slavica Kropnik, scena Janez Debevc nastopajo igralci SPD Dobrač z Brnce v Celovcu	Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu
Petek 24. 4. 19.30	Tinje	AVSTRIJA – NEPREMAGANA PRETEKLOST NEPREMAGANA SEDANJOST? Univ. prof. dr. Anton Pelinka	Katoliški dom prosvete Sodalitas
Petek 24. 4. 19.00 c. t.	gostilna taberna Weidinger	NALOGE IN NADLOGE OB 30-LETNICI ŠOLE Andrej Sturm, predsednik Združenja staršev na Zvezni gimnaziji za Slovence v Celovcu	Dunajski krožek
Petek 24. 4. 20.30	Kulturna taberna Pri Joklnu	„STINJAČKE ČIŽME“ – Dokumentarni film v nem. o gradiščanskih Hrvatih; Marjana Stoists/Michael Rabe; 16 mm, 95 min.	Kulturno društvo Pri Joklnu
Sobota 25. 4. 19.30	v mestni hiši v Borovljah	KONCERT ROŽANSKIH MOŠKIH PEVSKIH ZBOROV Nastopajo: moški zbori SPD Borovlje, SPD Bilka iz Bilčova, Dunajskega krožka, SPD Baško jezero iz Loč in KPD Planina iz Sel	Slovenska prosvetna zveza in SPD Borovlje
Sobota 25. 4. 20.00	pri Kovaču na Obirskem	REDNI OBČNI ZBOR Po občnem zboru predvajanje slovenskega video-filma „Na svoji zemlji“ (režija: Franci Štiglic, scenarij: Ciril Kosmač)	Slovensko prosvetno društvo Valentin Polanšek, Obirsko
Sobota 25. 4. 19.00	Kulturna taberna Pri Joklnu Celovec	REDNI OBČNI ZBOR	Kulturno društvo Pri Joklnu
Sobota 25. 4. 17.00	gostilna Lenči na Bajdišah	REDNI OBČNI ZBOR Poročila, volitve odborov, podaljšanje veljavnosti izkaznic	Klub koroških ribičev
Sobota 25. 4. 19.30	župnišče Bilčovo	KRŠČANSTVO NA TEHTNICI SVETOVNIH NAZOROV Pogovor vodi Vinko Ošlak	Katoliška mladina
Nedelja 26. 4. 14.30	ljudska šola v Kotmarji vasi	ISTRANOVA – ljudska glasba iz Istre Hrvaški napevi, balade v beneškem melosu in slovenske pesmi ob spremljavi roženice, šurle, meha, dvojnice, mandole, kitare...	Slovensko prosvetno društvo Gorjanci
Nedelja 26. 4. 14.30	Kulturni dom na Brnci	SREČANJE MLADINSKIH ZBOROV – Koncert pesmi narodov. Sodelujejo: otroške, mladinske skupine in zbori: z Ziljske Bistrice, iz Ledinec Rožeka, Šentjakoba, Lipe, Šentilja, Bilčova, Škofič, Borovelj, Celovca, z Radiš, iz Šmarjete v Rožu in Šentiljsa v Podjuni. Pokroviteljstvo: dr. Hilde Hawlicek, poslanec v državnem zboru Karel Smolle	Krščanska kulturna zveza v Celovcu, SPD Dobrač na Brnci
Nedelja 26. 4. 20.00	Iarna dvorana v Globasnici	KONCERT MOŠKEGA ZBORA „DUNAJSKI KROŽEK“	Slovensko kulturno društvo Globasnica
Torek 28. 4.	Mladinski dom Mikschallee 4 Celovec	SEDANJOST IN BODOČNOST ŽENSKEGA GIBANJA Informacijsko srečanje žensk treh dežel (Slovenije, Koroške in Furlanije-Juljske krajine) 9.30 Prihod udeleženk 10.00 pozdrav (Milena Gröblacher) in predavanja (Marija Jurič), diskusija 13.00 Kosilo, družabnost	Zveza slovenskih žena
Sreda 29. 4. 19.00	Mladinski dom SSD Celovec	KONCERT VSEH ODDELKOV GLASBENE ŠOLE NA KOROŠKEM	Glasbena šola na Koroškem
Sreda 29. 4. 17.00	Blato	POSTAVLJANJE MLAJA nato zabava v klubu KDZ pri Črčuju	Koroška dijaška zveza, Blato
Četrtek 30. 4. 20.00	Kulturni dom v Šentjakobu	PRVOMAJSKA PROSLAVA Sodelujejo: 1. Wiener Tschuschenkappelle, Heino Fischer, govornica Susanne Sohn	
Petek 1. 5. 15.30	Kulturni dom Danica v Šentprimozu	DELO ZA VSE – DVOJEŽIČNOST ZA VSAKOGR 1. MAJ – 15.30 za otroke: Nebesno gledališče. Igra za oblake; za odrasle: TV film „Ohne Maulkorb“ 18.00 Prvomajski prizori – 19.00 „PROLETENPASSION“ – Schmetterlinge nato igra pop-skupina Zmeda in Instrumentalna skupina iz Škofič. Predprodaja kart Pri Joklnu	Kulturno društvo Pri Joklnu – SPD Danica – SPZ – Komite za obrambo dvojezične šole – Kladivo – ZSM Koroška solidarnost z Nikaragvo
Sobota 2. 5. 20.00	Blato KDZ klub	STRAŽA MLAJA IN ZABAVA	Koroška dijaška zveza
Nedelja 3. 5. 14.30	pri Hafnerju v Gornji vasi pri Žvabeku	SREČANJE MLADINSKIH ZBOROV – Koncert pesmi narodov. Sodelujejo: otroške in mladinske skupine in zbori iz Žvabeka, Dobri vasi, Šentvida v Podjuni, Škocijana, Šmihela, Vogrč, Celovca in Kotmarje vasi.	Krščanska kulturna zveza
Sreda 6. 5. 20.30	Kulturna taberna Pri Joklnu	ROSA LUXEMBURG – pisma iz zaporov Sonja Kehler bere in interpretira pesmi	Kulturno društvo Pri Joklnu
Petek 8. 5. 20.00	pri Steklu v Globasnici	AIDS – predavanje in pogovor Sodelujejo: Rudolf Gallob, dr. Gerhard Olexinski, Jože Valeško.	Katoliška mladina v Podjuni

Obvestilo

Ljubljana: Koncerta Jerryja Lee Lewisa ne bo

Cankarjev dom v Ljubljani sporoča, da koncert Jerryja Lee Lewisa, ki je bil odpovedan (9. 4.) ne bo ponovljen. Cankarjev dom je dobil sporočilo, da zdravstveno stanje izvajalca ne dovoljuje izvedbe nastopa. Vsem ljubiteljem koncerta se opravičujejo in jih naprošajo, da vrnejo vstopnice blagajni Cankarjevega doma do vključno 11. maja 1987. Obiskovalci, ki so kupili vstopnice izven Ljubljane, bodo dobili povrnjen denar na prodajnih mestih.

Zanimanje za koncert je bilo po vsej Jugoslaviji, v Avstriji in Italiji.

RAZSTAVE

do 4. 5.	Tinje	RAZSTAVA DEL WALTERJA KROBATHA (slike – grafike)	Katoliški dom prosvete Tinje
Nedelja 3. 5. 11.00	Posojilnica Pliberk	RAZSTAVE DEL PROF. FRANCA CEGNARJA Ojinate slike koroških domačij, ki so aktivno podpirale antifašistični boj (glej knjigo „Korenine žive“)	
do 22. 5.	Kulturna taberna Pri Joklnu	GIBLJIVI SLEDOVI Karl Vouk, mešana tehnika	Kulturno društvo Pri Joklnu

Razstavi v Cankarjevem domu

Kot vsako leto je tudi letos v Cankarjevem domu razstava učbenikov, bolje začetnic iz vsega sveta. Zbrali so abecednike in prve čitanke iz 155 držav in to v 119 jezikih. Med njimi najdemo tudi „Abecedarium“ Primoža Trubarja, ki ni samo prva slovenska knjiga, temveč tudi naš prvi učbenik. Na razstavi pa so tudi začetnice, ki so jih po letu 1945 uporabljali na Koroškem, Tržaškem in Goriškem.

V foajeju pred glavno dvorano pa razstavlja do 6. maja nekaj svojih fotografij tudi Korošica Ute Pichler, ki je imela po Avstriji že več razstav, v Jugoslaviji pa razstavlja prvič.

Dvojezičnost naj se vidi – ne pozabimo naših pravic!

Pred desetimi leti je začela veljati odredba k zakonu o narodnih skupinah, ki predvideva dvojezične krajevne napise samo v osmih od 35 dvojezičnih občin. Niti v predvidenih krajih dvojezične table ne stojijo povsod. Ravno sedaj, ko gre za skupno dvojezično šolo, moramo pokazati, da dvojezičnost ne pomeni samo znanje dveh jezikov. V krajih, ki so dvojezični, se mora tudi videti, da tu živita dva naroda.

Že dobra štiri leta nas gnjavi skrb za skupno dvojezično šolstvo in šele čez leto ali dve bo jasno, če nam je uspelo zavrniti nemškonalne napade na dvojezično šolsko vzgojo naših otrok. Demonstracija na Dunaju je dokazala, da je naš upor lahko učinkovit in da v naših prizadevanjih nikakor nismo sami: vedno večje število nemškogovorečih prijateljev to več kot zgovorno potrjuje.

Vendar žal kaže, da so nas ti napadi prisilili, da smo manj aktivni pri obrambi ostalih pravic. V sedemdesetih letih je šlo predvsem za dvojezične krajevne napise in za dvojezični uradni jezik. Komaj pa je začela – za obstoj slovenske narodne skupnosti seveda dosti bolj usodna – gonja proti dvojezični šoli, je naš protest proti manjšini sovraž-

nim določilom zakona o narodnih skupinah skoraj docela prenehal.

Smo se že spoprijaznili z uradno skrčljivo dvojezičnega ozemlja na eno tretjino?

Čas je, da z demonstrativnim aktom pokažemo, da slej ko prej vztrajamo na pravicah, ki so zajamčene v 7. členu.

Pred dvema leti so gradiščanski Hrvatje izvedli akcijo, ki je v javnosti vzbudila precej pozornosti. V nekaterih krajih so okrasili samo nemške krajevne napise z ustreznimi dodatki v hrvaškem jeziku. Z vrvicami so na uradne table pritrdili papir z hrvaškim napisom. Nekateri od teh „dvojezičnih napisov“ so viseli več tednov.

Kluba slovenskih študentov in študentk na Dunaju in v Gradcu, KDZ, ZSM ter Katoliška mladina smo se odločili, da bomo podobno

akcijo izvedli tudi pri nas. Ničesar nečemo poškodovati – na miroljuben način hočemo demonstrirati za dvojezične topografske napise. Pripraviti hočemo praznik za dvojezično Južno Koroško.

Na binkoštno nedeljo, 7. junija, se bomo s kolesi odpeljali vsak iz svojega kraja proti dvema ali trem zbirališčem – tako, da proga tudi za „najboljše“ športnike ne bo daljša od tridesetih kilometrov – in vse topografske napise na progi z lepenko in vrvicami okrasili s slovenskim imenom kraja. Na ta način bomo sami pripomogli k uresničitvi 7. člena: vsaj en dan bojo topografski napisi od Zilje do Suhe res dvojezični.

Ta akcija pa nikakor ne sme biti samo akcija mladincev, nasprotno: vsak naj sodeluje in tega dne napravi svoj kraj dvojezičen, predvsem naša kulturna društva naj bi igrala pomembno vlogo.

To naj bo akcija vseh Slovencev – dvojezičnost se naj vidi!

KSSŠ na Dunaju, KSS v Gradcu, KDZ, ZSM, Katoliška mladina

Zadruga v Podravljah razširila ponudbo

Zadruga v Podravljah je od 13. aprila dalje razširila ponudbo in delavnik med 8. in 12., ob sredah popoldne pa tudi med 13. in 17. uro. Sedaj je odprta vsak Tak poslovni čas je prav gotovo pri-

dobitev za oskrbo kraja, saj so najbližje tovorne trgovine šele v Vrbi ali Beljaku.

V okviru razširjene ponudbe je poleg potrebščin za kmetijstvo mogoče kupiti vse za vrt, za gospodinjstvo in drugo blago široke potrošnje.

Poleg gnojil, krmil, zaščitnih sredstev so kupcem na razpolago tudi barve in laki, material za elektroinstalacije, številna orodja, različne alkoholne in brezalkoholne pijače, živila, pralni praški, mali gospodinjstvi stroji itd., torej vse, kar dnevno potrebujemo.

Prodajalec Joži Schüttelkopf radevolje izpolni vsako željo kupcev. Če trenutno nima česa na zalogi, ima naslednji dan prav gotovo.

Kmečkogospodarska zadruga Podravlje se je v začetku leta 1987 pripojila šentjakovski Zadruzi-Market, kar ji zagotovo omogoča boljše organizacijo poslovanja in pestrejšo ponudbo.

Na tako reorganizacijo se pripravljata tudi zadruga v Ledincih.

Rojaki, obiščite podravelsko zadrugo, prepričajte se o kvaliteti in jo priporočajte svojim znancom!

PoBo:

Že četrti v zaporu

Na zahtevo celovškega deželnega sodišča je v zvezi s finančno afero v borovljski posojilnici na veliki četrtki morala v zapor tudi četrta oseba. Zaradi suma poverbe in zaradi nevarnosti dogovarjanja in pobege je bil izrečen zaporni ukaz za predsednika nadzornega odbora inž. Ludwiga Doujaka (45).

Sumijo, da je bil inž. Doujak udeležen pri goljufijah v zvezi z visokimi krediti, ki jih PoBo ne bo dobila več vrnjenih, oz. da je vedel o teh zadevah.

Medtem ocenjujejo škodo, ki naj bi jo utrpela posojilnica, na višino 75 do 100 milijonov šilingov. Priče so potrdile, da so bile pozvane naj podpišejo za izmišljene prošnje za kredite. Menda so denarje prenakazovali tudi na inozemske konte. Podrobnosti sodišče še vedno ne objavlja. Ne izključujejo, da bi morale v preiskovalni zapor še druge osebe.

MENJAVA DENARJA

Stanje v četrtek 23. aprila 1987

Za 100 dinarjev dobite	1.75 šil.
Za 100 dinarjev plačate	2.20 šil.
Za 100 lir dobite	0.96 šil.
Za 100 lir plačate	1.02 šil.
Za 100 mark dobite	694.30 šil.
Za 100 mark plačate	710.60 šil.

V neposredni bližini bivše slovenske kmetijske šole deluje zadruga (spodaj). Joži Schüttelkopf skrbi za hitro postrežbo v zadrugi (zgoraj).

Športni termini

Biljard – Biljard – Bijard – Biljard – Biljard

25. 4. | SBR Celovec – Labor IV | Mikschallee 4, 16.00

Namizni tenis – Namizni tenis – Namizni tenis

24. 4. | ZSM Svocijan – LKH Klagenfurt | Kulturni dom, 19.00
24. 4. | Wob.berg – DSG Sele/Zell I | Wolfsberg 19.00

Nogomet – Nogomet – Nogomet – Nogomet

25. 4. | Lienz – SAK | Lienz, 16.30
25. 4. | Liebenfels – Bilčovs | Liebenfels, 16.30
25. 4. | Žitara vas – Železna Kapla | Žitara vas, 17.00
25. 4. | Šentpavel – Metlova | Šentpavel, 16.30

26. 4. | Pliberk – Mostič | Pliberk, 17.00
26. 4. | ASV – Šmihel | 10.15
26. 4. | Kotmarja vas – Reichenau | Kotmarja vas, 16.30
26. 4. | Sele – Neca | Sele, 16.00
26. 4. | Globasnica – Pokrče | Globasnica, 16.30
26. 4. | Galicija – Pošta | Galicija, 16.45
26. 4. | Šentilj – Šmarjeta | 17.00
26. 4. | Vovbre – Žvabek | 17.00

ARS VIVENDI – nova slovenska revija

ARS VIVENDI (prosto prevedeno UMETNOST ŽIVLJENJA) je naslov nove slovenske revije, katere prva številka je pravkar izšla. Ze zunanost in notranja ureditev revije, katere izdajatelj, založnik in ustanovitelj je DOMUS (CZNG) v Ljubljani, potrjujeta, da gre za izredno kvaliteto revijo, katere namen je zapolniti vrzel slovenskega tiska, ki bralcu ni imel ponuditi tovrstne revije in so zaradi tega morali segati po tujih, inozemskih.

Vsebinska zasnova revije – s kratko „a. v.“ – je seznanjati bralce o dosežkih na področju mode, oblikovanja, fotografije, interiera, arhitekture, slikarstva ter o testih in z raznimi novicami, torej z vsem tistim, kar človeka zanima zlasti v njegovem prostem času. Tudi naklada v višini 25.000 izvodov potrjuje, da izdajatelj želi zajeti širok krog bralcev. Po

prvem bežnem prelistanju revije lahko rečemo, da jim bo to gotovo

uspelo, saj je „a. v.“ prava paša za oči, polna čudovitih barvnih in estetsko dovršenih posnetkov ter drugih umetniško kvalitetnih kreacij, zlasti, kar zadeva področje mode.

Revija „a. v.“ bo izhajala štirikrat na leto, kar ji zagotavlja trimesečno aktualnost (in tudi preko te), ker bo (to obeta že prva številka) pravi almanah dosežkov zgoraj imenovanih področij. Revija je, čeprav je njen namen prikazati slovenske kreativne zmogljivosti (najbrž prav zaradi tega), na svetovni ravni, kar spet potrjuje, da slovenski narod tudi v tem oziru ne zaostaja za drugimi, večjimi narodi.

Revijo je možno naročiti (ali kupiti) v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu, ali pa direktno pri izdajatelju DOMUS 61000 Ljubljana, Kardejeva 2.

Slavica Kropiunik in Niko Kriegl prejela Odličje „Svobode“

Zveza kulturnih organizacij Slovenije vsako leto podeli Odličje „Svobode“ za zasluge na področju amaterske kulturne dejavnosti. Na predlog Slovenske prosvetne zveze ga je za leto 1987 minulo sredo prejela Slavica Kropiunik, medtem ko je Krščanska kulturna zveza kot kandidata za to visoko priznanje predlagala Nika Krieglja.

Slavica Kropiunik je odličje prejela za njene zasluge na področju kulturne dejavnosti, saj jo poznamo kot iniciatorico za obnovo amaterskega odra na Brnci in v okolici, zavzemala pa se je tudi za poživitev cerkvenega petja. Posebno jo poznamo kot režiserko, ki je pripomogla do realizacije številnih odrskih prireditev v povojnih letih in je po krajšem premoru leta 1983 spet prevzela režijo amaterskega odra v okviru SPD „Dobrač“ na Brnci in je s tem bistveno pripomogla, da je kulturno življenje zopet zaživelo.

Niko Kriegl je Odličje „Svobode“ prejel za dolgoletno kulturno dejavnost v Ziljski dolini, zlasti kar zadeva ohranitev ziljskega štehanja, zbiranja narodnih pesmi in drugih kulturnih izročil.

Nagrajencema k visokemu priznanju čestitamo in jima želimo še mnogo uspešnega dela.

Vogrč – slovo od Marice Lubas

Čeprav se vsi veselimo vigradnega sonca, cvetja in novega življenja v naravi, nas je hudo pretresla vest, da se je za vedno poslovila od nas priljubljena Marica Lubas iz Vogrč. Vse veselje se je spremenilo v žalost in ne morem si predstavljati, da Marice ni več med nami.

Rodila se je pred 27. leti v Vogrčah pri Lubasu in tam tudi napravila prve korake v življenje in šolo. Kot marljiva in pametna deklica se je odločila, da pojde v uk k podjetju Stefica, da si tam pridobi potrebno znanje za svojo življenjsko pot. Polna mladostnega zanosa se je odločila vstopiti v službo pri Zvezi slovenskih združenj v Celovcu, kjer je dalj časa delala vestno in v zadovoljstvo vseh. Njena skrita želja pa je bila, da bi našla zaposlitev v domačem kraju in sicer v pliberski Posojilnici. Želja se ji je izpolnila in

mlada Marica se je z vso vnemo, vestjo in pridnostjo oprijela trdega in obnem zahtevnega poklica bančnega uslužbenca. Vsa nasmejana, hitra in vestna se je kmalu prikupila vsem poslovnim strankam, ki so jo vzljubile in spoštovale. Poleg svojega poklicnega dela je rada pomagala z raznimi nasveti vsem, ki so prišli v Posojilnico.

Pa tudi sicer je mnogo storila v korist naše narodne skupnosti. Posebno se je udeleževala kot igralca, v cerkvenem in mešanem pevskem zboru „Podjuna“. Vsa se je razdajala za našo stvar in hudo je bilo, ko je zbolela. Vsi smo čutili z njo in ji srčno želeli, da bi ozdravela in se vrnila na njeno delovno mesto, saj je malo takih, ki tako ljubijo delo kot

da se bo kmalu vrnila na delo. Na žalost pa se njen – in naš up ni izpolnil. Spet je začela bolehati in smrt je prekinila njeno mlado življenje.

Velika množica žalnih gostov se je na cvetno nedeljo zbrala v Vogrčah, da se poslovijo od svoje Marice, katero smo položili v prerani grob. Od nje so se poslovili cerkveni pevci, s pesmimi žalostinkami pa tudi MePZ „Podjuna“.

V zahvalo za njeno vzorno delo je v imenu obeh odborov in uslužbencev Posojilnice Pliberk spregovoril predsednik Upravnega odbora. Vsem je bilo hudo, ko smo se ob odprtem grobu za vedno poslovili od Marice Lubas, ki je odšla od nas prav zdaj, ko se prebujata narava, ko se odpira prvo pomladno cvetje...

Družini Lubas izrekamo našo iskreno sožalje.

ikej

Ovire za medijsko sodelovanje niso tako visoke

Na nedavni „Literarni karavani“ – literarnem večeru pisateljev iz Avstrije, Jugoslavije in Italije v Ljubljani, je sodelujoče književnike pozdravil glavni urednik Naših razgledov Slavko Fras, ki je ob tej priložnosti povedal sledeče misli:

„Prihodnji mesec bo v Porečah ob Vrbskem jezeru mednarodni simpozij o možnostih sodelovanja med evropskimi informacijskimi mediji. Prepričan sem, gotovo z vami vred, da bo primer sodelovanja med Wiener Zeitung in Našimi razgledi, ki ga nocoj na določen način tudi proslavljamo, lahko rabil kot eden od zgledov, morda celo modelov za takšno sodelovanje. Kot zgled, kako se znajo samostojno, vendar v okviru nekega kulturnega soglasja razmišljujoči, različne jezike govoreči in v različnih državah živeči ljudje nenedoma in spontano odločiti za skupno publicistično dejanje; in kot model, kako je mogoče brez institucionalizacije, brez birokratskih asistenc, neformalno tako odločitev opredmetiti. Način, kako smo s kolegom Pluchom v kratkem pogovoru prišli do ideje o koprodukciji literarnega potovanja od Gradca do Trsta, in samoumevnost, da ne rečem lahkota, s katero smo to idejo realizirali, dajejo slutiti, da ovire za evropsko medijsko sodelovanje vendarle niso tako zelo visoke, če se tega sodelovanja lotijo pravi ljudje. Takšni, ki vedo, zakaj je to potrebno, koristno in nujno, ki torej vedo, da je živa, nepredpisana duhovna komunikacija pogoj za ustvarjalno sožitje čez regionalne in nacionalne meje, brez katerega se našim vsem skupnim provincializmom ne bomo nikoli izvili. Vedoč, da smo vsi skupaj nekaj prispevali k takšnemu sožitju, v imenu Naših razgledov prijateljsko pozdravljam goste iz Avstrije in Italije in prepušam besedo umetniški besedi.“

Alan Paton: Pustina Zgodba iz Južne Afrike

V trenutku ko je avtobus odpejal dalje, je vedel, da je v nevarnosti, zakaj v siju prednjih luči je zagledal postavne mladih fantov, ki so čakali pod drevesom. Tega so se vsi bali, tega, da bi jih kje pričakali mladi ljudje. On je o tem že večkrat govoril, zdaj pa naj bi to tudi sam doživel.

Prepozno je bilo, da bi stekel za avtobusom: le-ta je bil že predaleč na temni cesti in se mu je zdel podoben varnemu otoku sredi morja velikega tveganja. Čeprav se je ovedel nevarnosti šele pred kakšno sekundo, je že imel suha usta, v prsih mu je že razbijalo srce in v njegovi notranjosti je nekaj zakričalo iz protesta proti bližajočemu se dogodku.

Njegova mezda je bila v njegovi denarnici. Čutil je, kako ga teža denarja tišči na stegnu. To je bilo tisto, kar so hoteli od njega. Za nič drugega jim ni bilo mar. Ne zanima jih, če bi njegova žena utegnila postati vdova, njegovi otroci pa sirote. Milost je zanje neznana beseda.

Medtem ko je tam neodločno stal, je slišal, da se mu mladotnik približuje, in sicer ne samo s strani, kjer jih je najprej spazil, ampak tudi z druge strani. Spregovorili niso ene besede, saj njihovo delo ni potrebovalo jezika. Veter mu je prinesel naproti šum njihovih korakov. Kraj so si dobro izbrali. Tik pred njim je bil ženski samostan, z zapahnenimi vrati, ki se ne odprejo, dokler je človek še živ. Na drugi strani ceste je bila

pustina, polna žice in železja in karoserij starih avtomobilov. Tam je videl svoje edino upanje, zato se je napotil v tisto smer. In ko je to storil, je zaslišal žviž in po njem spoznal, da so fantje tudi tam.

Njegov strah je bil velik, prevzel ga je vsega naenkrat, in duh tega strahu se je preselil iz želodca pod nosnice. Počutil se je kot žival v pasti, zatorej je bil pri priči poln moči in besa in je stekel v pustino, vihteč svojo težko palico v roki. V temi ga je naskočila neka senca, udaril je s palico po njej in slišal, kako je jeknila od bolečine. Potem se je slepo pognal v divjino žice in železja in skeletov zavrženih vozil.

V naslednjem trenutku ga je nekaj ujelo za nogo in je spet krepko zamahnil s palico, vendar to ni bil človek, ampak samo kot nožno rezilo izoblikovan kos železa. Hropel je in lovil sapo, rinil pa je vseeno dalje med odpad, vtem ko so za njim tudi oni hiteli, udarjajoč v železne predmete in spotikajoč se ob konzervne škatle in čebre. Padel je v groteskni zvitek žice; bila je bodičasta in se mu je zasekala v obleko in v kožo. Ni se je mogel otresti, zato je bil prepričan, da ga smrt že grabi za vrat. In ker ni imel drugega upanja, je zakričal „Pomagajte mi, pomagajte mi!“ z glasom, ki naj bi bil močan, a ga sploh ni bilo slišati in je zapustil njegova usta kot neslišen zdihljaj. Trgal je po žici, ta pa je trgala njega in mu parala obraz in roke.

Tedaj se je žičnatih bodic iznenada znebil. Videl je, da se vrača avtobus, in je znova zaklical z močnim, a neslišnim glasom „Pomagajte mi, pomagajte mi!“ V žarometih avtobusa je jasno zagledal postavno enega izmed mladih fantov. Smrt je stala poleg njega in za trenutek ga je oblila krivost življenja, ki se utegne na takle poceni način končati za človeka, ki je bil vedno priden delavec in se je držal postave. Spet je dvignil težko palico in z njo udaril po glavi svojega preganjavca, da se je ta zrušil na tla in tam zastokal in zarnal, kot da je življenje tudi njemu storilo krivico.

Potem se je obrnil in spet začel teči, a se je takoj zaletel z glavo v star tovornjak in padel vznak. Ležal je nekaj časa na zemlji in pričakoval udarec, ki bi ga naj pokončal, pa se mu je tudi v tej legi razsodnost povrnila, da se je dvakrat prekopicnil na stran in pristal pod tovornjakom. Obšel ga je občutek, da mu drobovje sili v usta, in na ustnicah je okusil znoj in kri. Srce mu je udarjalo v prsih, kot da je podivjalo, in zdelo se mu je, da z vsakim novim utripom dviga njegovo celotno telo. Poskusil ga je umiriti, ker si je mislil, da ga utegnejo oni slišati, in trudil se je tudi, da bi stišal hrup svojega sopihajočega dihanja, vendar ni zmogel ne enega ne drugega.

Potem je na lepem zagledal med seboj in temnim nebom dva mladotnika. Zbal se je, da bi ga slišala, toda oba sta sama sopihala, kot da bi se utapljala, in njune besede so prihajale do njega v krčevitih presledkih.

Eden od njiju je rekel: „Ali slišiš?“

Molčala sta, kar naprej sopihala, in prisluškovala. Tudi on je napeto prislušnil, slišal pa ni drugega kot svoje izčrpano srce.

„Slišal sem ga... tekel je... po cesti,“ je rekel isti glas. „Zbežal nam je... vrnimo se.“

Potem se jima je pridružilo še nekaj fantov. Vsi po vrsti so lovili sapo in preklinjali moža, ki jim je ušel.

„Freddy,“ je rekel eden izmed njih, „tvoj oče nam je ušel.“

Odgovora ni bilo.

„Kje je Freddy?“ je vprašal drugi.

Nekdo je ukazal „Tiho!“ in zatem glasno zaklical: „Freddy!“

Odgovora pa še vedno ni bilo.

„Gremo,“ je rekel isti glas.

Odkorakali so počasi in previdno, tedaj pa se je eden od njih naglo ustavil.

„Odrešeni smo,“ je pribil; „tule leži naš človek.“

Pokleknil je na zemljo, tam pa je takoj začel preklinjati.

„Nikjer nobenega denarja,“ se je jezil.

Eden njegovih pajdašev je prižgal vžgalico in v njeni medli svetlobi je mož pod tovornjakom videl, kako je fant odskočil.

„To je vendar Freddy!“ je izdaval iz sebe.

Nato je tisti, ki je prej ukazal „Tiho!“, znova spregovoril.

„Dvignite ga,“ je rekel, „Položite ga pod tovornjak.“

Mož pod tovornjakom je slišal, kako so se mučili s truplom mrtvega mladeniča, in se je enkrat, dvakrat prevalil, ker se je hotel zavleči globlje v svoje skrivališče. Fantje so dvignili mrtveca in ga odvalili tako daleč pod tovornjak,

Alan Paton (roj. 1903) je zaslovel s svojim romanom „Joči, ljubljena dežela“, v tem delu pa se je prvič oglašil južnoafriški protest proti apartheidu, ki je s svojo umetniško silo odmeval po vsem svetu. Paton živi v Kloofu v Natalu.

da se ga je dotaknil. Potem je slišal, da se oddaljujejo, brez besed, počasi in tiho. Samo tu in tam je zaznal še kak šum, ko so udarili ob odpad na planjavi.

Prevalil se je dalje na svojo stran, da ne bi več občutil trupla mladega fanta ob sebi. Obraz si je prekril z rokami in rekel sam sebi v jeziku svojega ljudstva: „Prebudite se, ljudje! Svet je mrtev.“ Nato se je dvignil in s težkimi koraki zapustil pustino.

Poslovenil IVAN DOLENC
Kanada
(Iz knjige:
„Zgodbe iz trpeče dežele“)

Dvojezičnost v Prekmurju Lahko bi nam bila za zgled

Piše Jože Rovšek

Kot je znano, ima Slovenija na narodnostno mešanih ozemljih dva šolska modela. Na Primorskem, kjer živi italijanska narodna skupnost imajo ločene šole, ki pa so hkrati integrirane v splošno dvojezičnost na obali (glej SV štev. 12/13 1987), v Prekmurju ob avstrijsko-madžarski meji, kjer živijo tudi Madžari pa imajo skupne dvojezične šole. Na obeh področjih pa veljata temeljna principa: model šolstva je v popolni soglasnosti z „manjšinsko“ narodno skupnostjo, večinski narod je dolžan zagotoviti ohranitev in možnost razvoja manjše narodne skupnosti.

Da bi vsaj v grobem prikazali dvojezičnost v Prekmurju, moramo začeti pri najmlajših – pri predšolski vzgoji.

Dvojezični otroški vrtci

V vseh krajih, ki imajo status narodnostno mešanega ozemlja, imajo dvojezične otroške vrtce. Redne, ne privatne! V teh vrtcih je vzgoja dvojezična ne glede na število pripadnikov enega ali drugega naroda. Njihova dvojezičnost temelji na 17. členu zakona o družbenem varstvu otrok, ki pravi:

V vzgojnovarstvenih organizacijah na območjih, kjer živijo pripadniki slovenskega naroda in pripadniki madžarske narodnosti in so s statutom občine določena kot narodnostno mešana območja, poteka vzgojno delo v slovenskem in madžarskem jeziku.

O dvojezičnosti na predšolski stopnji sem se pogovarjal s pedagoško svetovalko na Zavodu za šolstvo SRS – enota Murska Sobota tov. Jano Kolarič.

SV: Kaj pomeni status narodnostno mešanega območja?

Kolaričeva: Vsi kraji, kjer živijo pripadniki obeh narodnosti so s statutom občine določeni za narodnostno mešane. Dovolj je, da živi tu

le ena madžarska družina ali obratno. Procenti ene ali druge narodnosti niso pomembni. Mešana ozemlja določajo občinski statuti, prizna pa jih republika in ne obratno.

SV: Status je samo zakonski okvir. Kako se izraža vsebinsko?

Status mešanega ozemlja predstavlja predvsem koristi in predprave vseh prebivalcev območja. Prav zaradi tega so sami občani zainteresirani, da si pridobijo in ohranijo tak položaj.

Konkretno to pomeni, da se ti kraji prednostno razvijajo na področju gospodarstva, šolstva, kulture.

● Ker občine ne zmorejo vsega, prispeva republika približno 50 procentov sredstev za izgradnjo vrtcev, šol, kulturnih domov. V vseh dvoje-

Pedagoška svetovalka za dvojezične vrtce Jana Kolarič

zičnih krajih imamo take vrtce. To pa ljudem veliko pomeni. Zainteresirani so za to.

● Da se prebivalstvo ne bi odseljevalo, so zagotovili ljudem boljše možnosti za gradnjo stanovanj.

● Večje središčne tovarne so postavile dislocirane obrate in ljudem zagotovile delo doma.

● V dvojezičnih vrtcih in šolah imajo po skupinah in oddelkih zmanjšano število otrok.

● Te ustanove prejemajo več sred-

stev za svoje delo in pedagoški delavci so stimulirani z boljšimi osebnimi dohodki.

● Zaradi kulturnega prepletanja izvajajo v okviru kulturnega sporazuma brezplačna gostovanja vrhunskih madžarskih umetniških skupin.

SV: Kakšen procent otrok je zajet v dvojezičnih vrtcih?

Kolaričeva: Na narodno čistem slovenskem ozemlju obiskuje vrtec 56% otrok, na dvojezičnem ozemlju pa kar 76%. V lendavski in murskosoboški občini imamo skupno 30 oddelkov s približno 650 otrok. Oddelki so zelo različni; **otrok ne preštavamo in ne preverjamo po narodnosti.** Oblikujejo se po starostni stopnji in po krajevnih potrebah.

SV: V koliki meri ti vrtci doprinejo k dvojezičnosti v šoli in kako se vključujejo otroci, ki ne hodijo v vrtec?

Kolaričeva: Otroci, ki so bili v vrtcih, ob vstopu v šolo obvladajo več ali manj oba jezika. Opažamo tudi, da je šolski uspeh pri dve ali več let vključenih otrocih neprijetno večji in konstanten. Da pa bi vsaj približno izenačili nivo znanja obeh jezikov pri vseh otrocih, ki vstopajo v šolo, imamo za ne vključene otroke organizirano dvoletno obvezno malo šolo (predšola) tako, da tudi ti nimajo jezikovnih težav.

SV: So kakšne posebne metode, da dosegate takšno stopnjo dvojezičnosti?

Kolaričeva: Sam razvoj spremljamo tako iz organizacijskega kot strokovnega vidika. Dvojezična vzgoja zahteva nedvomno več angažiranosti vzgojiteljic. Pri tem jim pomagamo z jezikovnimi in strokovnimi seminarji. Pomoč matičnega naroda je neobhodna. Metode so poglobljene predvsem pri jezikovni vzgoji, saj v naših vrtcih ne prevajamo, temveč uporabljamo direktne metode. To se nam v praksi najbolj obnese. Angažiranost vzgojiteljic, znanstveno spremljanje, poskusi in merjenje rezultatov je privedlo tudi do pozitivne zakonodaje na predšolski stopnji.

Naše in lendavske vzgojiteljice pred centralnim vrtcem v Lendavi

Ekскурzija vzgojiteljic s Koroške

Prejšnji ponedeljek so si dvojezične vrtce v Lendavi ogledale tudi naše vzgojiteljice s Koroške. Kar lepo število jih je bilo, posebej pa je razveseljivo, da so bile tako iz Slovenskega šolskega društva, društva Naš otrok kot iz vrtca šolskih sester iz Šentpetra. Izredno gostoljubne vzgojiteljice so jim pripravile ogled vrtca, ter jim omogočile prisostvovati vzgojnemu delu po skupinah. Po hospitaciji so imele daljši razgovor z njimi, kjer so razčistile nekatera nejasna vprašanja. Z obeh strani je bila izražena velika pripravljenost nadaljnega sodelovanja, kar bi bilo predvsem z naše strani zelo dobrodošlo, pa tudi uradnim strukturam Koroške, ki nam odrekajo pravico dvojezične vzgoje, ne bi škodovalo.

Nekaj izjav:

Ivana Weiss – vrtec SŠD Celovec

Važno je, da vidiš, kako drugje delajo, da ob tem spoznaš, kaj delaš dobro in kaj bi lahko spremenila. Dvojezično vzgojo imajo dobro organizirano. V našem vrtcu sva pri jezikovni vzgoji blizu njihovi meto-

di. Tudi midve se izogibava prevajanju.

Ivana Brežjak – vrtec Naš otrok – Celovec

Je velika razlika med enojezičnimi vrtci v Ljubljani in dvojezičnimi v Lendavi. Čuditi se je, kako razvijajo v malih prostorih tako aktivnost otrok. Iz jezikovnih in socializacijskih potreb zagovarjam družinski sistem skupin. Za nas so njihove izkušnje prenosljive. Imamo premalo časa za pripravo in tudi več izpopolnjevanja med vzgojiteljicami bi bilo potrebno, ne glede na naše strešne organizacije. Izdelati bi morali široko paleto vzgojnih možnosti, ne pa preveč strogo določenih programov.

Stane Pepca – vrtec šolskih sester Šentpeter

Všeč mi je bilo, ker smo videle kako se lahko ob vzgojnem delu učijo hkrati obeh jezikov, da je vse to vključeno ob različnih dejavnostih – ob igri, petju, telovadbi. V našem vrtcu je tega nekoliko premalo. Težko je, ker nekateri otroci ne znajo jezika, nekateri pa ga celo odklanjajo. Važno bi se bilo nadalje izobraževati, da bi se čimbolj izpopolnile.

(se nadaljuje)

Ob naraščajoči brezposelnosti akademikov: Gospodarstvo terja, država omejuje...

Delež nezaposlenih absolventov avstrijskih univerz konstantno narašča. Vlada ter ministrstvo za znanost in raziskovanje skušata naraščajočo brezposelnost akademikov „preprečevati“ z restriktivnimi ukrepi – na račun študirajočih. Toda o kakšni „poplavi akademikov“ ni mogoče govoriti: Avstrija glede deleža akademsko izobraženih v celotnem prebivalstvu še zdaleč ni dosegla ravni drugih industrijskih držav.

V preteklem času – zlasti in najbolj konkretno pa od časa velike koalicije dalje – se v časopisju in v izjavah politikov množijo zahteve po krajšanju družbenih socialnih izdatkov. V znamenju varčevalne politike naj geslo o postopanju proti tako imenovanim „izkoriščevalcem socialne države“ (Sozialstaatschmarotzer) zamegljuje dejstvo, da je to bolj ali manj odkrito napovedan napad na socialne pravice nižjih družbenih slojev, delovnega prebivalstva, upokojeincev, prejemnikov socialnih podpor, žena in nenačadnje tudi študentov. Kajti resničnih „izkoriščevalcev“ je med temi bore malo, dejansko pa izkorišča vse možnosti dosti manjši delež prebivalstva, velepodjetniki in razne skupine kapitala – in to kar v dvojnem smislu: najprej z izkoriščanjem delojemalcev, potem pa še s prejemanjem državnih doklad in podpor ob istočasnem neizpolnjevanju davčnih obveznosti do države – dohodki potujejo v inozemstvo ali pa se nabirajo na tajnih kontih.

Študentje – breme za javnost?

Tudi na račun študirajočih je slišati vse več očitkov, češ, da jim socialna država omogoča prav zavidljivo

brezskrbno življenje na stroške ostalega prebivalstva. Trditve take vrste seveda ne ustrezajo resnici. Samo devet odstotkov študirajočih prejema državno podporo – štipendijo (v sedemdesetih letih jih je bilo še 18%, število prejemnikov se je zmanjšalo za polovico, čeprav je delež študentov iz socialno šibkejšega delavskega in kmečkega prebivalstva naraščal). Ostali del študirajočih se danes vzdržuje ali sam (več kot polovica jih poleg študija tudi dela) ali pa s podporo staršev.

Kljub temu ima podpihovanje trditve o „študentih-izkoriščevalcih socialne mreže“ gotov namen: krčenje socialnih podpor, zaostrovanje študijskih pogojev in črtanje sredstev za obratovanje univerz se naj pod okriljem velike koalicije stopnjuje še bolj kot prej. S takim restriktivnim programom skuša država vse bolj ustreči zahtevam in predstavam gospodarskih krogov.

Želje in vplivi gospodarskih krogov

Kakor je Zvezi industrialcev in raznim grupacijam mednarodnega kapitala uspelo pri vladi uveljaviti svoje težnje po ukinitanju državnih podjetij in reprvizitaciji javnega sektorja, tako zdaj tudi vse bolj poskušajo vplivati na delo univerz in avstrijski študijski sistem ter se tudi na tem področju polagoma uveljavljajo. V okviru državnih varčevalnih ukrepov ministrstvo za znanost ne zaposluje ali nadomešča več univerzitetnih kadrov. Raznim fakultetam so zmanjšali sredstva; kljub veliki potrebi na mnogih inštitutih ne bo mogoče razširiti ponudbe in izboljšati študijskih možnosti.

Gospodarski krogi skušajo tiste univerzitetne sektorje, od katerih neposredno pričakujejo največ koristi, „kupiti“ oziroma „vzeti v najem“ s financiranjem določenih raziskovalnih projektov ali z uvedbo naročenih posebnih univerzitetnih oddelkov. Tako bi lahko direktno vplivali na delo univerz ter bolj ali manj razpolagali z obstoječimi in bodočimi (znanstvenimi, tehničnimi in gospodarskimi) kadri. Istočasno naj se možnosti za gospodarsko neefektivne stroke (filozofske, sociološke in druge znanstvene vede) kolikor se le da zožijo, študij naj bi spet postal nekaj elitarnega (tako v smislu selektivnosti kakor tudi glede finančnih zmožnosti – samo „najboljši“ naj bi si ga lahko tudi privoščili...).

Namesto programa proti brezposelnosti: poslabšanje situacije prizadetih

Trenutno študirajočim bodočim akademikom torej slaba prede. Uresničevanje želja gospodarskih in industrijskih lobistov ter večanje njihovega vpliva namreč ni nič drugega, kakor pa izpodkopavanje neodvisnosti univerz in omejevanje svobode

znanosti. Ne samo to: če bo država dejansko privolila v uresničitev restriktivnih in elitarnih predstav, bo to tudi konec vseh – do zdaj vsaj deklariranih – enakih možnosti na poti k doseganju višjih kvalifikacij in akademske izobrazbe, saj bi v vsakem primeru nastradali socialno šibkejši. Ne gre torej v prvi vrsti za boj proti naraščajoči brezposelnosti v akademskih vrstah, prej že za poskus meščanstva in kapitala, pod geslom varčevalnih ukrepov izpodbiti možnosti svobodnega dostopa do univerz in višje izobrazbe in tako okrniti nekatere svobode, demokratične in socialne pravice – dosežke, ki so jih napredne sile v dolgih letih boja vse do zdaj izbojevale.

Gre torej za prikriti nadaljevanje razrednega boja s strani še omenjenih krogov in lobistov v času tako imenovanega „preobrata“. To dogajanje ni omejeno zgolj na Avstrijo. O tem pričajo protesti dijakov in študentov v Franciji in v Španiji, ki so pred nedavnim obe državni vladi privedli v precejšnje škruppe.

Tudi Avstrijska visokošolska zveza pripravlja akcije odpora proti trenutni izobraževalni politiki in ukre-

pom koalicijske vlade. Konservativni minister za znanost in raziskovanje Tuppy je ravnokar šele napovedal, da misli pri štipendijah še bolj varčevati, za razvoj obratovanja in dela univerz baje nima sredstev, in da bo varčevanju v prid padla tudi pravica študentov do polovičnih cen na vlaku. Tudi začasna zaposlitvena možnost za tiste absolvente, ki po zaključku študija ne dobijo takoj dela, tako imenovana vadba akademikov (Akademikertraining), da bo odpravljena.

Po podatkih Avstrijske visokošolske zveze je trenutno brezposelnih 2695 akademikov (po uradnih podatkih), dejansko pa jih je nezaposlenih še dosti več, le da po zaključku študija nikjer niso registrirani. Od septembra 1985 do istega meseca v letu 1986 je nezaposelnost akademikov narasla za 53,2%. V večjem obsegu so prizadete ženske, po strokah pa absolventi medicine (1/4 nezaposlenih akademikov).

Naraščanje brezposelnosti pri akademikih jasno postaja čedalje večji problem, kateremu država in ministrstva očitno niso kos. Dosedanje strategije s pisalne mize problema ravno tako niso mogle rešiti, kakor ga tudi restriktivni ukrepi ne bodo zmogli. Nekatere tradicionalne stroke so gotovo že „prenapolnjene“, a novih in globalnih modelov za primere možnosti zaposlovanja državni organi do zdaj niso bili v stanju izdelati, čeprav tako neizkoriščanje umskih kapacitet ne nazadnje državo samo najbolj oškoduje. V primerjavi z drugimi razvitimi državami jih ima Avstrija dosti manj: delež akademikov v prebivalstvu znaša samo 4,4% (Švica 5,2%, Francija 5,5%, ZRN 8,6%, ZDA 8,9%), kljub temu pa marsikateremu dobro kvalificiranemu absolventu v Avstriji glede ustrezne zaposlitve tujina ponuja več izbire in možnosti kot pa lastna država...

I. Sch.

Janko Malle

Duhovni mozaik slovenske kulture je bogatejši

(Tajniško poročilo na občnem zboru SPZ 27. 3. 1987)

Slovenska prosvetna zveza v Celovcu, ena izmed osrednjih slovenskih kulturnih organizacij na Koroškem, ima razvejano mrežo kulturnih dejavnosti.

V našem zamejskem prostoru skušamo v zadnjih letih kulturo nekoliko širše opredeliti, vsaj v razmišljanju so opazna prizadevanja, da bi poleg amaterizma in ljubiteljsva tudi uporabno umetnost, kulturo vsakdanjega življenja in tehnično kulturo povezali z delom, z življenjskim smislom materialnega in duhovnega ustvarjanja v našem prostoru.

V naši zavesti smo kulturo razdelili na nekatere oblike kulturnih dejavnosti, s katerimi smo se bolj ali manj uspešno uveljavljali v našem prostoru.

Razvili smo hvalevredno ljubiteljsvo na tradicionalnem pevskem področju na vseh ravneh od otroškega, mladinskega, ženskega, moškega in mešanega zborovskega petja, le kantavtorji, če izvzamemo nekaj redkih izjem, niso nikoli mogli prav zaživeti.

manjkujke strokovno usposobljenih zborovodij, ponekod pogrešamo naraščaj iz vrst mladine. Znaki krize se odražajo v vedno bolj zaskrbljivočem padanju kvalitete in v nekritičnem izbiranju pevskih programov iz zastarelih partitur. Morda ravno v tem primeru lahko nazorno razpoznamo, da ima vsaka ljubiteljska zagnanost tudi svoje meje, da se kulturno obzorje zapira v ozke okvire, če našo kulturo ne plemenitimo s strokovnimi pristopi, z določeno mero profesionalnosti.

Nekaj možnosti se sicer obeta v okviru zborovodske in Glasbene šole, pa tudi strokovno usposobljeni kadri iz SRS še prispevajo k rasti kvalitete, toda vse premalo je motivacije za strokovno izobraževanje in izpopolnjevanje naših domačih kadrov.

Z veseljem ugotavljamo, da se na področju gledaliških dejavnosti kot drugi klasični obliki izražanja nekaterih naših društev, že nekaj spreminja v pozitivnem smislu: ljudski oder in njegov naivno-zabavni čar polagoma - sicer s porodnimi krči - presežemo z eksperimentalnimi in modernimi konceptami teatra.

Janko Malle

gledališke mentalitete so dala gledališka srečanja, ki smo jih zadnja leta prirejali v kulturnem domu v Šentprimožu. K tej kvalitetni rasti pa svoje prispevajo tudi poklicna gledališča iz SRS z vsakoletnimi gostovanji z vrhunskimi odrskimi uprizoritvami na Koroškem.

Izpostavil sem dve vrstvi kulturnih dejavnosti, ki sta značilni za našo kulturno podobo in sta najbolj zasidrani v našem kulturnem življenju. Druge vrste kulturnih dejavnosti so se sicer ponekod udomačile, npr. tamburaški zbori in folklorne skupine, toda nekatere preveča določena utrujenost, v glavnem spet v primerih, ko gre za kadrovske probleme. Likovna in raz-

stavna dejavnost se je v zadnjem času sicer nekoliko razširila, nekaj naših slovenskih umetnikov s Koroške smo predstavili v avstrijskem in osrednjem slovenskem kulturnem prostoru, toda večjih ontoloških razstav naših umetnikov in slikarskih natečajev nismo spodbujali. V tej panogi nam primanjkuje izkušenj in realnih konceptov, da bi z galerijskimi razstavami vzbujali za to dejavnost več interesa.

Tem spoznanjem ustrezno bomo kot akterji morali misliti bolj kulturno podjetniško, ko z zbiranjem ljudske materialne kulture pripravljamo slovenski etnografski muzej. Ideje doslej nismo mogli uresničiti, ker nam manjka mančevskih pristopov v kulturi. Zavedamo se kulturnega pomena zbiranja materialne kulture, ki nikakor ne sme ostati na ravni prikazovanja golih predmetov brez povezave z načinom njihove uporabe.

Ko se soočamo s pomanjklivostmi v kulturnem delu, se še nismo prav spoprijaznili s poplavo informatike in tehnološke ekspanzije v našem majhnem družbenem ambientu. Njeno vrednost verjetno nekoliko ohlapno ocenjujemo s konzumno ponudbo slabih televizijskih filmov, premalo pa razmišljamo, kako bi v našo kulturo vključevali moderne tehnološke naprave kot izobraževalne medije.

me), izdelane v lastni režiji ali izposojene v SRS, veljajo ista oz. podobna pravila kot za vse druge kulturne dejavnosti. Po nekaj neuspelih poskusih v raznih celovških kinodvoranah, kjer si lastijo monopolne pravice za predvajanje filmov razna filmska podjetja, smo le uspešni v Alternativnem kinu, kjer je zanimanje za slovenske filme nadpovprečno.

V okviru takoimenovane prosvetiteljske dejavnosti, to je na področju izobraževanja, pripada slovenski knjigi slej ko prej prvo mesto. Literarne stvaritve naše slovenske koroške literature so sposobne izpovedati nekaj več kot je možno črpati iz pozitivnega prevrednotenja jezikovnih tradicij iz slovenske etnografije. Resnici na ljubo pa je treba ugotoviti, da knjige ostajajo v zaprašenih predalih in knjižnicah, ki jih je po naših prosvetnih društvih kar lepo število. Knjige ostajajo v zaskrbljivoj meri nedotaknjene tudi v naši centralni Slovenski študijski knjižnici v Celovcu.

(dalje v prihodnji številki)

RADIO-TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

Petek, 24. 4.: 9.00 Poročila - 9.05 Primati: Čudoviti svet opic - 9.30 Ruščina - 10.00 Šolska oddaja - 10.30 Samo po imenu, ameriški film - 12.00 Poročila in ozadja - 13.00 Poročila - 16.30 Otroška oddaja - 17.05 Risanka - 17.30 Šestimi prsti na roki - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Slike iz Avstrije - 18.30 Mi, družinska oddaja - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Derrick - 21.15 Modna revija - 21.25 Vstopite - 21.40 To so bili časi - 22.25 Spitting image, satirična lutkovna igra - 22.50 Berlin Alexanderplatz.

Sobota, 25. 4.: 9.00 Poročila - 9.05 Angleščina - 9.35 Francoščina - 10.05 Ruščina - 10.35 Krsta za nevesto - 11.40 Rdeči panter - 12.05 Dediči Babilona, dokumentacija - 13.05 Poročila - 14.20 Žena s srcem, nemški film - 15.45 Živali iščejo dom - 16.00 Ostržek - 16.25 Skrivnostno življenje v morju - 17.05 Ročna dela - 17.30 Odkritja in izkušnje: Skrivnosti strojev - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Tedenski pregled sporeda - 18.25 Veselo v soboto - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 19.55 Šport - 20.15 Med prijatelji, oddaja s Caterino Valente - 21.50 Kabaret - 22.50 Zadnje grizejo psi, ameriški film.

Nedelja, 26. 4.: 11.00 Pogovor z novinarji - 14.05 Mlada sreča v aprilu, ameriški film - 15.40 Slike v zrcalu - 15.55 Risanka - 16.45 Ena, dve ali tri - 17.30 Helmi, prometna vzgoja za otroke - 17.40 Klub seniorjev - 18.25 Poglej in ugani - 18.30 Mi, družinska oddaja - 18.50 Loto, tedensko žrebanje - 19.00 Slike iz Avstrije - 19.30 Čas v sliki - 19.50 Šport - 20.15 Argumenti - 21.50 Šport - 23.05 Nočni studio.

Ponedeljek, 27. 4.: 9.00 Poročila - 9.05 Živi živalski svet - 9.30 Avstrijska kuhinja - 10.00 Tehnike upodablajoče umetnosti - 10.15 Zaščita ptic v Avstriji - 10.30 Argumenti - 12.00 Rdeči panter - 12.15 Ptičji otok - 13.00 Poročila - 16.30 Otroška oddaja - 17.05 Risanka - 17.30 Zgodbe iz Floride - 17.50 Ples na vrvi - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Slike iz Avstrije - 18.30 Mi, družinska oddaja - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.10 Šport - 21.08 Kuharski mojstri - 21.15 Miami Vice - 22.00 Nekoč - 22.05 Drseče gore - 22.50 Šport.

Torek, 28. 4.: 9.00 Poročila - 9.05 Živi živalski svet - 9.30 Angleščina - 10.00 Tehnike upo-

dablajoče umetnosti - 10.15 Vodo v vsako hišo - 10.30 Žena s srcem, nemški film - 11.55 Rdeči panter - 12.10 Šport - 13.00 Poročila - 16.30 Otroška oddaja - 17.05 Čebelica Maja - 17.30 Tudi zabava mora biti - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Slike iz Avstrije: Koroška - 18.30 Mi, družinska oddaja - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Dokumentacija - 21.08 Poglej in ugani - 21.15 Izrinjeni, francoski film, 2. del - 22.15 Šport - 23.00 Valentin ali užiti ljubezni, francosko-nemški film.

Sreda, 29. 4.: 9.00 Poročila - 9.05 Živi živalski svet - 9.30 Francoščina - 10.00 Ljudska glasbila - 10.15 Delovna mesta - 10.30 Naša mala farma - 11.20 Risanka - 11.30 Pomladni dan v Heidelbergu - 12.10 Dokumentacija - 13.10 Poročila - 16.30 Čarobni plašč, lutkovni oder - 17.05 Risanka - 17.30 Obalni piloti - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Slike iz Avstrije - 18.30 Mi, družinska oddaja - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Zgodbe nune, ameriški film - 22.40 Kottan.

Četrtek, 30. 4.: 9.00 Poročila - 9.05 Živi živalski svet - 9.30 Dežela in ljudje - 10.00 Kmetje danes - 10.30 Mlada sreča v aprilu, nemški film - 12.05 Plesi iz vsega sveta - 12.15 Klub seniorjev - 13.00 Poročila - 16.30 Otroška oddaja - 17.05 Risanka - 17.15 Sedem svetovnih čudes - 17.30 Zgodba plemenitega konja - 17.55 Otrokom za lahko noč - 18.00 Slike iz Avstrije - 18.30 Mi, družinska oddaja - 19.00 Avstrija danes - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Poročila in ozadja - 21.20 Novo iz filmskega sveta - 22.05 Podmornica v stiski, ameriški film - 23.50 Poročila.

AVSTRIJA 2

Petek, 24. 4.: 15.55 Hokej na ledu: Finska - Švedska - 18.30 Agentka s srcem - 19.15 Nekoč - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Po rdeče-belo-rdečih sledovih skozi Italijo - 21.15 Poročila - 21.20 Šport - 22.50 Na lastno pest, ameriški film.

Sobota, 25. 4.: 14.40 Tedenski pregled sporeda - 15.05 Obrazi kamene dobe - 15.50 Nekoč - 15.55 Hokej na ledu: Švica - Amerika - 19.00 Za prijatelje filma - 19.30 Čas v sliki -

19.55 Novo v znanosti - 20.15 Kakor Ikarus, francoski film - 22.20 Šport.

Nedelja, 26. 4.: 9.00 Poročila - 9.05 Rdeči panter - 9.30 Od Babilona do vesoljskih poletov - 9.55 Nekoč - 10.00 Orontea, glasbena drama - 15.00 Športno popoldne - 18.25 Poglej in ugani - 18.30 Brez nagobčnika - 19.25 Akcija otroške pomoči - 19.30 Čas v sliki - 19.50 Zadeva ljudskega odvetnika - 20.15 Kaj in Abel, 3. del - 22.15 Dinastija - 23.00 Dan sove, italijanski film.

Ponedeljek, 27. 4.: 15.55 Hokej na ledu: Švica - Nemčija - 18.30 Lindenstraße - 19.00 Skrinja trikov - 19.15 Nekoč - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Mozart in Meisel - 21.08 Kuharski mojstri - 21.15 Čas v sliki - 21.35 Kulture vesti - 21.45 Šiling - 22.05 Na glavo, na pete, ameriški film - 23.40 Številka šest.

Torek, 28. 4.: 15.50 Nekoč - 15.55 Hokej na ledu, svetovno prvenstvo - 18.50 Kviz z otroci - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Kaj sem? - 21.30 Poglej in ugani - 21.15 Čas v sliki - 21.35 Čarovništvo - 22.30 Klub 2: Čarovnice.

Sreda, 29. 4.: 15.25 Naše okolje - 15.55 Hokej na ledu, svetovno prvenstvo - 18.30 Agentka s srcem - 19.15 Nekoč - 19.30 Čas v sliki - 20.15 Drugi Berlin, ob 75-letnici mesta - 21.00 Obrazi Evrope - 21.15 Čas v sliki - 21.35 Kulture vesti - 21.45 Šport.

Četrtek, 30. 4.: 15.55 Hokej na ledu, svetovno prvenstvo - 18.30 Agentka s srcem - 19.15 Nekoč - 19.30 Prisrčne čestitke Berlinu ob 75-letnici - 21.20 Čas v sliki - 21.40 Kulture vesti - 21.50 Šport - 23.05 Chicago 1930 - 23.50 Poročila.

LJUBLJANA

Petek, 24. 4.: 10.00 Tednik - 11.00 Dokumentarec meseca: Čez - 11.40 Svet na zaslonu - 12.20 Sonce in senca - 14.50 Teletekst - 15.05 Tednik - 16.05 Dokumentarec meseca: Čez - 16.45 Svet na zaslonu - 17.25 Poročila - 17.30 Makedonske ljudske - 17.50 Fračji dol - 18.15 Več veselja z vrhom - 18.45 Risanka - 19.00 Danes: Obzornik - 19.26 Vreme - 19.30 Dnevnik - 20.05 Srce gorate dežele - 21.05 Po sle-

dovih Slovencev v svetu: Delavci vseh dežel - 22.15 Dnevnik - 22.30 Identifikacija neke ženske, italijanski film.

Sobota, 25. 4.: 7.45 Teletekst - 8.00 Poročila - 8.05 Radovedni taček - 8.20 Pamet je boljša kot žamet - 8.25 Babičina resnična pravljica - 8.40 V ozvezdju postelje, predstava PDG Nova Gorica - 9.25 Tedenski zabavnik - 10.35 Zadnje poletje otroštva - 11.05 Naša pesem - 11.35 Mir in razorožitev - 12.05 Jugoslovanska teveteka - 16.15 Poročila - 16.10 Cindy, ameriški film - 17.50 Zdravilne vode: Čateške toplice - 18.25 Da ne bi bolelo - 18.45 Risanka - 19.00 Danes: knjiga, inovator leta - 19.26 Vreme - 19.30 Dnevnik - 19.50 Zrcalo tedna - 20.15 Ljubiva se, ameriški film - 22.20 Dnevnik - 22.35 V pričakovanju jutrišnjega dne.

Nedelja, 26. 4.: 8.55 Teletekst - 9.10 Poročila - 9.15 Živ žav - 10.10 Lutke in lutki - 10.15 Fračji dol - 10.40 V pričakovanju jutrišnjega dne - 11.25 S polko in valčkom po Sloveniji - 12.00 Ljudje in zemlja - 12.30 Poročila - 13.10 Malu - 13.55 Mednarodno tekmovanje Kajak-kanu na divjih vodah - 15.00 Poznate Jugoslavijo, kviz - 16.30 Priluhnite tišini - 17.10 Dvorni norček, ameriški film - 18.45 Risanka - 19.00 Danes: kino, Turistični nagelj - Neža - 19.26 Vreme - 19.30 Dnevnik - 20.05 Potovanje v Vučjak - 21.10 Zdravo - 22.30 Poročila.

Ponedeljek, 27. 4.: 8.45 Teletekst - 9.00 Poročila - 9.05 Pihalni orkestri - 9.35 Kaj mora sova opraviti spomladi - 10.15 Štirje dnevi pred smrtjo, jugoslovanski film - 14.30 Poročila - 14.35 Nova dežela, švedski film - 17.10 Radovedni taček - 17.25 Pamet je boljša kot žamet - 17.30 Manj dijakov, da bo manj divjakov, dokumentarni film - 18.00 MPZ Zagorje - 18.30 Risanka - 18.45 Podelitev priznanj OF - 19.26 Vreme - 19.30 Dnevnik - 20.05 Močno zdravilo - 21.10 Čez tri gore: pelinov med, glasbena oddaja - 21.45 Poročila - 21.50 Jugoslovanska teveteka.

Torek, 28. 4.: 10.00 Vesolje: Vztrajnost spomina - 11.00 Jezikovni utrinki - 11.05 Angleščina - 11.35 Francoščina - 16.10 Teletekst - 16.25 Mozaik - 17.30 Poročila - 17.25 Papirnati čolnicek - 18.00 Periskop - 18.45 Risanka - 19.00 Danes: Obzornik - 19.26 Vreme - 19.30 Dnevnik - 20.05 Življenje in smrt Primoža Trubarja, prenos predstave iz Velikih Lašč - 21.40 R. Strauss: Don Kihot, simfonične variacije na viteške teme - 22.25 Dnevnik.

Sreda, 29. 4.: 10.00 Integrali - 10.40 Življenje in smrt Primoža Trubarja - 16.40 Teletekst - 16.55 Mozaik - 17.25 Poročila - 17.30 Ko bo pomlad - 18.00 Krikez in pikez - 18.20 Skrivnosti morja: toplokrvne živali globin - 18.45 Risanka - 19.00 Danes: Obzornik - 19.26 Vreme - 19.30 Dnevnik - 20.05 Nogomet: Severna Irska - Jugoslavija - 22.15 Dnevnik - 22.30 Videogodba.

Četrtek, 30. 4.: 10.00 Kaj je film: uvod v filmske vrzti - 11.00 Eni in drugi, francoski film - 16.20 Teletekst - 16.35 Šolska TV - 17.35 Poročila - 17.40 Skrat Kuzma - 18.00 Pisma iz TV klobuka - 18.45 Risanka - 19.00 Danes: Obzornik - 19.26 Vreme - 19.30 Dnevnik - 20.05 Tednik - 21.15 Sonce in senca - 22.10 Dokumentarne iveri - 22.20 Dnevnik.

SLOVENSKI VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza Slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser StraBe 16. Uredništvo in uprava: 9020 Celovec, Tarviser StraBe 16. Telefon (0 42 22) 51 43 00-30/31/32/33. Teleks 42 20 86 snk a. Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje. Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Kardeljeva c. 8/II, p.p. 171 61000 Ljubljana.

SLOVENSKE ODDAJE AVSTRIJSKEGA RADIA VSAK DAN OD 18.10 - 19.00

Petek, 24. 4.: Domača in ledinska imena (dr. A. Feinig)

Sobota, 25. 4.: Duhovni nagovor (dekan Kristo Srienc) Voščila (M. Hartmann)

Nedelja, 26. 4.: Junak proti svoji volji - Alpinist Duško Jelinčič od 0 na 8000

Ponedeljek, 27. 4.: Uspešnica

meseca (Posnetek javne prireditve v Šentprimožu)

Torek, 28. 4.: Halo, partnerji! Partnerski magacin

Sreda, 29. 4.: Narodno-zabavna glasba

Večerna 21.00 - 22.00

Florjan Lipuš ob 50-letnici (4. 5.)

Četrtek, 30. 4.: Rož-Podjuna-Zila

Petek, 1. 5.: Praznični program

Slovenska študijska knjižnica. Filozofska knjižnica. Človeški ciklus. BERGSON H.: Esej o smehu. FEUERBACH L.: Bistvo krščanstva. FICHTE J. G.: Izbrani spisi. HRIBAR T.: Kopernikanski obrat. HRUŠOVSKY J.: Dialektika biti in kulture. HUME D.: Raziskovanje človeškega razuma. VESELIMO SE VAŠEGA OBISKA

Tudi Sele II že prvak

S tesno zmago proti NTK Celovec si je drugo mesto Selanov priborilo naslov prvaka v tretjem razredu vzhod. Po zelo napetih dvobojih prav do zadnje tekme so imeli Selani več sreče in tako osvojili obe točki. Odločalo je, da je bil legionar Selanov Korenjak premočan, ter da Mohar za NTK tokrat ni uspel priboriti točke kot proti Carinthiji.

NTK Celovec – Sele II 4:6. Točke za NTK: Kupper (2), Velik (2); točke za Sele: Korenjak (3), Marti Oraže (1), Uznik (1), Korenjak/Oraže (1).

Namizni tenis: Selani tudi v inozemstvu uspešni

V začetku aprila so se Selani udeležili 15. Kajuhovega memoriala v Ljubljani, ki je največji turnir v Jugoslaviji. Sodelovalo je 375 igralcev. Selani so sodelovali z moško in žensko ekipo v rekreativni skupini tekmovalcev, kjer je bilo v moški skupini 75, pri ženskah pa 11 ekip.

Najuspešnejši sta bili Marti Oraže in Nadja Fojkar. V prvi tekmi sta premagali ekipo Jev s 3:0, v drugi tekmi proti Partizanu Bežigrad sta zmagali s 3:1. V tretji tekmi proti ekipi „Pravniki“ iz Ljubljane sta zmagali s 3:0. V finalu sta proti lanskima zmagovalkama iz Zagreba izgubili z 0:3. Z 2. mestom sta dosegli izvrstno uvrstitev.

Še večje uspehe pa so imeli Selani pri posameznikih. Nadja Fojkar je v skupini 30-40 letnih igralcev zmagala že drugič. Tudi Mirko Oraže je med 55 igralcev osvojil 5. mesto.

V ekipnem nastopu pa sta Mirko Oraže in Tone Novak v prvi tekmi premagala ekipo iz Pule s 3:1, medtem ko sta v drugi tekmi podlegla Gorenju z 2:3. Zmagala je ekipa Zvezda.

Namizni tenis:

Uspešen turnir v Šentprimožu

Najboljši udeleženci turnirja, v sredini spredaj Ozimek. Levo: organizatorja turnirja Franci Polcer (spredaj) in Mirko Oraže (zadaj).

Krajevno združenje ZSM Škocijan v Šentprimožu je letos pripravilo že šesti velikonočni namiznoteniški turnir. Letos so ga drugič izvedli z mednarodno udeležbo. Poleg domačih igralcev so bili navzoči tudi igralci z Raven, iz okolice Ljubljane, iz Italije in celo Jan Ozimek, legionar s Poljske, ki je zmagal.

Skupno se je turnirja udeležilo nad 70 igralcev, ki so tekmovali v štirih skupinah. Raven tekmovalci je bila precej visoka in za igralce kot številne obiskovalce zanimiva. Navzoče je bilo skoraj celotno moštvo SC Völkendorf pri Beljaku, kjer trenutno

Tretje senzacije ni bilo!

120 minut borbene igre – Šentvid srečni zmagovalac

120 minut in srečo je drugoligaš iz Šentvida potreboval, da je v 4. kolu za avstrijski pokal premagal Slovenski atletski klub. Po regularnih 90 minutah je bil rezultat neodločeno 1:1. Šentvid je bil v prvi polovici nevarnejši, SAK pa je v drugi polovici pritiskal na gol Katnika. Tretje senzacije, ki so ju nekateri napovedovali (po zmagah nad Vöklamarktom in LASKom) ni bilo. Kljub temu vsa čast nogometašem Slovenskega atletskega kluba, saj ni veliko manjkalo, pa bi v naslednjem kolu igrali proti Rapidu z Dunaja!

Po dolgi borbi v vročem spomladanskem soncu so vsi govorili o dveh izenačenih moštvih, o napeti tekmi in o srečni zmagi Šentvidčanov. Res ni bilo videti, da igrata moštvi iz različnih razredov in res so imeli domačini ta dan več sreče, vendar so si jo prigrabili z večjo hladnokrvnostjo in izkušnostjo. Niso pred igro vsi zaman ugotavljali, da imajo Šentvidčani izkušnje v tekmah za avstrijski pokal. Dvakrat so bili že v finalu. In še nekaj: v nasprotju v Vöklamarktom in LASKom, niso podcenjevali svojega nasprotnika. Njihov uspeh pa sta zagotovila dva hitra gola: prvi v 7. minuti prvega polčasa, drugi v 4. minuti podaljška.

Da so igralci Slovenskega atletskega kluba izenačili prvo prednost nasprotnika, potrjuje njihovo zrelost, da pa še drugič niso uspeli, pa gre tudi na račun manjkajoče hladnokrvnosti. V igri okrog 100. minute bi jim izenačenje na 2:2 kaj lahko uspelo. Gregorič je prišel svež na igrišče, na levi strani je odlično preigral obrambo, podal lepo v sredino, vratar Katnik je žogo že zamudil, domačih branilcev ni bilo v bližini, slovenski napadalci pa se v izredni situaciji niso dovolj

hitro znašli – žoga je šla na desni strani celo v out!

Trener in igralec Šentvida dr. Mertel je po igri menil, da so igralci SAK dali vse od sebe in je s svojim moštvom zmagal po sreči. Tudi vsi komentariji v koroškem časopisu in radiu so ugotavljali izenačenost obeh moštev. Še posebej pa so izpostavljali gol, ki ga je iz prostega strela dosegel Marjan Velik. Iz več kot 25 m je ostro izvedel prosti strel, presenetil gol-

1:1 – Katnik vratar Šentvidčanov se zaman steguje za žogo.

Koroška liga SAK prvič poražen na tujem!

Šmohor: SAK 2:0 (1:0)
Šmohor, 300 gledalcev, sodnik Hauk.
Gola: Praster in Sternig.

S ciljem, da bi osvojili vsaj točko in tako ostali edino neporaženo moštvo na tujem, se je SAK napotil v Šmohor. Načrt se ni uresničil. Že kar v začetni fazi igre se je videlo, da so domačini zelo prizadevni. Igrali so enostavno bolj gibčno in agresivno. V vrstah slovenskega moštva tega ni bilo. Zagotovo je to zakrivila utrujenost po maratonski pokalni tekmi. Ker sakovci le niso profesionalci, ki dan za dnem trenirajo, se organizem v tako kratkem času težko popolnoma regenerira. Šmohorčani so postavili zelo močno obrambo. Kar z osmimi možmi so se branili, bili precej hitri in napadalni; kot se bi zavedali, da SAK pri njih v gosteh še nikdar ni zmagal. Čeprav so bili slovenski nogometaši precej časa v premoči – branilec Sternig je čakal na žogo skoraj ob srednji črti – niso uspeli. Povrhu so se borili še proti sodniku Hauku, ki je dvakrat (!) dosodil domačinom izvedbo enajstmetrovke. V prvem polčasu eno, drugo pa šele tri minute pred koncem. Takšna trda odločitev sodnika boli. Predvsem zato, ker je odločilna in onemogoči vsakršni odpor. Vendar tak je nogo-

mana in v levem zgornjem kotu zatresel mrežo. „Le vsakih 10 let vidimo takšen gol“, so ugotavljali številni.

SAK žal ni napredoval v 5. kolo avstrijskega pokala, pridobil pa si je še več ugleda. Brez dvoma pa je že napredovanje v osmino finala tekmovalca za avstrijski pokal doslej največji uspeh v zgodovini Slovenskega atletskega kluba.

Igrali so: za SAK: Dalanovič, S. Sadjak, Stern, A. Sadjak, Čertov; Kreutz, Jovičević (100. Lesjak), Ramšak, (100. Gregoritsch), Velik, Pihorner, Wöbl. Za „SV St. Veit“: Katnik; Trampitsch, dr. Mertel, Kogler, Flays; dr. Kurzeja (70. Leitner), Urank, Topalovič, Zager; Burger, Beharič (58. Laßnig).

met. Šmohor je v treh dneh dvakrat zmagal in dosegel maksimum – štiri točke, SAK pa je dobil dve „klofuti“: izpadel je iz avstrijskega pokala in doživel prvi letošnji poraz na tujem igrišču. Slovenski akterji so še vedno na odličnem tretjem mestu deželne lige. Sledita pa dva teška spopada na tujem: z Lienzem in s Trgom!!

Izidi 17. in 18. kola:

Brnca : Lienz 0:3, Šmohor : Mölltal 1:0, Mostič – Treibach 0:0, Breže : Pliberk 3:2, Matri: WAC 1:1, Irschen : Beljak 2:4, Mölltal : Mostič 3:0, Šmohor : SAK 2:0, Trg : Brnca 2:0, Beljak : WAC 0:0, Irschen : Pliberk 0:1, (Trg : SAK preloženo, ker je SAK igral pokalno tekmo!)

Prvi razred

Drugi visoki poraz Selanov Bilčovs izgubil vodstvo!

Bilčovs : Kraig 0:2 – Kaže, da se Bilčovs ni dobro pripravil na vigradno prvenstvo. Proti četrtouvrščenem Kraigu so domačini izgubili tekmo že do premora in tako zdrsnili s prvega mesta!

Kotmar vas : Straßburg 2:2 – Kotmirčani so proti predzadnjemu lahkomišlno zapravili točko. Dvakrat so vodili, vendar za zmago to ni zadostovalo.

Glanegg : Kotmar vas 0:1 – Presenetljiva zmaga gostov! Po poteku igre so bili boljši domačini. Gol je dal Müller iz enajstmetrovke.

Sinča vas – Klopjnj 1:2 – Derbi prvega D-razreda. Sinča vas je zaslužno dala prvi gol, a ni znala obdržati prednosti. Klopjnj je brez težav izenačil in nato celo zmagal. Obakrat je zadel Tscharf. Tako je prostal Klopjnj edini konkurent Železni Kapli. Tretji (Sentpavel) zaostaja že sedem točk!

Sentpavel : Globasnica 4:0 – Prejšnji teden je

Športne termine glej na 4. strani!

Lestvica

1. Lienz	18	12	4	2	41:18	28
2. WAC	18	11	4	3	30:14	26
3. SAK	17	9	5	3	24:15	23
4. Trg	17	10	2	5	36:24	22
5. Breže	18	9	2	7	37:26	20
6. Pliberk	18	7	6	5	33:24	20
7. Irschen	18	9	1	8	17:20	19
8. Mölltal	18	7	3	8	22:24	17
9. Šmohor	18	8	1	9	20:23	17
10. Beljak	18	6	4	8	29:28	16
11. Treibach	18	5	6	7	25:26	16
12. Matri	18	2	7	9	22:34	11
13. Mostič	18	3	4	11	11:38	10
14. Brnca	18	0	5	13	7:40	5

igra Jan Ozimek, ki je bil pred leti 7. najboljši igralec Poljske.

Rezultati:

Mladinci: 1. Mario Ferlič, Peter Litscher, 3. Erich Oraže, 4. Marko Smrtnik. **Dekleta:** 1. Marti Oraže, 2. Marija Picej, 3. Martina Rupitz, 4. Hildegard Macher. **Profesionalci:** 1. Jan Ozimek, 2. Darko Jamšek, 3. Helmut Gitler, 4. Mario Ferlič. **Dvojice:** 1. Kotnik/Jamšek, 2. Ozimek/Gitler.

Društveni prvak KZ ZSM Škocijan je postal Heinz Luschnig, sledijo mu: Hannes Jernej, Gert Ulbing, Dietmar Komatitsch.

bodo zgoraj navedeni problemi pozitivno rešeni v skladu z duhom moderne manjšinske politike in bo manjšinska narodna skupnost v Avstriji lahko z zaupanjem gledala v prihodnost.

Položaj Romov in Sintov

Cigani oz. Romi in Sintov so bili izpostavljeni najhujši uničevalni politiki nacistične oblasti. Od manjšine, ki je l. 1938 štela pribl. 7.500 do 8.000 oseb in sporadično živela v različnih krajih predvsem na Gradiščanskem, je le približno polovica preživela nacistično preganjanje; v kraju Oberwart/Felsöör, kjer jih je živelo največ, je od 3.000 ljudi preživelo in se vrnilo v domači kraj samo 200.

Kljub temu pa v Avstriji za manjšino Romov in Sintov – razen nekaj skopih reparacijskih ukrepov – ni zakonskih določil za ohranitev njihove identitete in zagotovitev obstoja.

Nasprotno, v družbi so Cigani oz. Romi in Sintov še vedno zelo diskriminirani in naletijo na toliko predsodkov, odklonitev in negativnih sodb, da sami ne kažejo interesa za nastanek identitete in strukturne spremembe, še manj pa, da bi se organizirali in konstituirali kot narodna skupnost.

S temi informacijami in priloženimi dokumenti hočejo slovenska narodna skupnost na Koroškem in Štajerskem, gradiščansko-hrvaška narodna skupnost na Gradiščanskem in na Dunaju, madžarska narodna skupnost na Gradiščanskem ter češka in slo-

vaška narodna skupnost na Dunaju seznaniti s svojim položajem predstavnik države udeleženk KVSE na dunajskem srečanju. Želijo in prosijo, da bi predstavniki z njimi seznanili svoje vlade, da bi te v okviru svojih prizadevanj za dosledno upoštevanje in izvajanje Sklepne listine KVSE posvetile posebno pozornost tudi prikazanim problemom narodnih manjšin v Avstriji.

Narodne manjšine v Avstriji nočejo konfrontacije s svojo državo in si želijo humano rešitev svojih življenjskih vprašanj, ki bi bila v skladu s človekovimi pravicami, rešitev, ki bi bila dosežena v soglasju s pristojnim zakonodajalcem in avstrijsko vvezno vlado ter s prizadetimi deželnimi vladami. Zahtevajo – v smislu predlogov, ki jih vsebuje „Listina narodnih skupnosti v Avstriji“ – zakonsko ureditev, s pomočjo katere bi mogli v svojih naseljenih področjih živeti enakopravno kot narodna skupnost in kot posamezniki. Ohraniti hočejo svojo identiteto in se svobodno kulturno, ekonomsko in družbeno razvijati brez strahu pred asimilacijo in ne da bi bil ogrožen njihov razvoj.

(koniec)

Komentar po igri

Danes:

Lojze Jagodič

Vaše mnenje po igri za pokal?

Moje moštvo je gotovo pokazalo izredno dobro igro. Igrali so moderno, borbeno, tehnično, dali smo super-gol. Žal Dalanovič pri drugem голу ni reagiral dobro zaradi svoje poškodbe, ki jo je utrpel v igri. Mislim, da nas je to moralno prizadelo. Zaradi tega smo, po mojem izpadu iz pokala.

Nasprotniku bi v tem smislu čestital.

Katere igralce bi posebno pohvalili?

Skoraj vse moštvo je igralo izredno. Videti pa je bilo, da tisti igralci, ki niso pri treningih, kondicijsko zaostajajo. Po 70 minutah je zmanjkovalo moči. Izredno moram pohvaliti Aleksandra Čertova, ki je prav gotovo igral fantastično!

Kako je sedaj s prvenstvom v koroški ligi?

Za nas bo zelo težko. Pri naslednji igri npr. ni Wöbla. Borili se bomo naprej in skušali doseči najboljše.

dopustila 4 gole Kapelčanov, sedaj 4 gole Šentpavlanov! Obramba Globošanov stoji trenutno slabo in je kriva dveh zaporednih porazov.

Železna Kapla : Metlova 2:1 – Zanesljiva zmaga domačinov. Kapelčani so bili nervozni samo zadnjih deset minut, ker so gostje znižali rezultat in zaigrali na vse ali nič. Kogelnik in Kuchar sta poskrbela za 11. zmago!

Reichenfels : Sele 4:1 – Podobno kot Bilčovs, so se tudi Selani slabo pripravili na pomladanski del tekmovalca. Dve tekmi – dvakrat k. o. l. Očitna je predvsem fizična nepravilnost. Do drugega polčasa Selani še držijo, potem pa moči pešajo. Za naslov prvaka se letos gotovo ne bodo več potegovali.

Drugi razred

Škoflje : Galicija 0:1 – Zmagoviti gol je streljal Reinwald že v prvem polčasu. V nadaljevanju je Galicija prebrisanu branila prednost.

Šmarjeta : Borovlje 3:0 – Z zanesljivo zmago je Šmarjeta obdržala teoretične možnosti za osvojitve prvega mesta. Seveda samo, če se Galicija spotakne.

Zvabek : Labod 1:5 – Tokrat je bil Zvabek brez vsakih možnosti. Nasprotnik se je razigral in domačini jim niso bili kos.

Spodnja liga

V vzhodni spodnji ligi se nadaljuje dvoboj med novincem SV Wietersdorf (2:1 v Velikovcu) in favoritom ATSV Wolfsberg (5:1 proti ASV). Z dvema točkama in tekmo manj, toda z mnogo boljším razmerjem v golih je Wolfsberg na drugem mestu! ASKO Šmihel je dobro opravil za Veliko noč: nepričakovan, prepričljiv uspeh proti nekdanjemu ligašu SV St. Leonhard. Gledalci so bili s tekmo zelo zadovoljni, čeprav so zadetki padli šele proti koncu igre. Uvrstitev Šmihelčanov na lestvici: 7. mesto, 6 zmag, 4 remiji, 7 porazov, goldiferenca 25:34 in 16 točk! Naslednji nasprotnik: Annabichl (ASV – v Celovcu).

Peticija narodnih manjšin v Avstriji KVSE

6

Tačas ima madžarska narodna skupnost tri glavne probleme:

1) Nezadovoljiva nega in neupoštevanje madžarskega jezika na področju otroških vrtec in šolstva. V otroških vrtec skoraj ni vzgojiteljic, ki bi znale madžarsko. V kraju Siget in der Wart, kjer predstavljajo Madžari večino prebivalstva, dela vzgojiteljica, ki sploh ne zna madžarsko. V ljudskih šolah poučujejo učiteljice brez zadovoljive izobrazbe; ni jim treba narediti izpita iz madžarščine. Učiteljice ne nastavljajo po kriteriju, ali so sposobni poučevati tudi madžarsko. Posebna gimnazija za narodno skupnost ne obstaja; učenci ne morejo izpopolnjevati svoje materinščine do maturitetne ravni.

2) Premajhno upoštevanje madžarske narodne skupnosti v sredstvih javnega obveščanja. Na televiziji ni nobene oddaje za madžarsko manjšino. Na radiu je enkrat na teden osemnajstminutna oddaja, vendar je narodna skupnost ne sooblikuje; prav tako je v pomanjkljivi madžarščini. V časopisih ni rubrik ali stolpcev za novice iz območja narodne skupnosti.

3) Ogrožanje življenjskega prostora manjšine. Oblasti namestavljajo v bližini kraja Siget in der Wart urediti odlagališče odpadkov, čeprav je predvideni areal oddaljen samo 320 metrov od stanovanskega predela, pod njim teče podtalnica, veter pa v glavnem piha v smeri naselja. Odlagališče bi bilo mogoče urediti daleč stran od naselij na arealu brez podtalnice, ampak izgradnja ceste do tja bi nekaj stala. Delegate dunajskega srečanja zastopnikov držav udeleženk KVSE prosimo, da vplivajo na to, da

Narodni svet koroških Slovencev
Zveza slovenskih organizacij
Hrvatsko kulturno društvo u Gradišču
Hrvatsko Gradiščansko Kulturno Društvo u Beču
Burgenlandi Magyar Kultúregyesület
Mensínova rada češke a slovenske vetve v Rakousku